B-1365

EESTI

POST, TELEGRAAF, TELEFON, RAADIO

1927/1928

POSTE, TÉLÉGRAPHE, TÉLÉPHONE, RADIO de l'ESTONIE

1927/1928

TALLINN 1928

POSTI PEAVALITSUSE VÄLJAANNE

B-1365

EESTI
POST, TELEGRAAF, TELEFON, RAADIO

POSTI AMETKONNA TEGEVUS 1927/1928.

POSTE, TÉLÉGRAPHE, TÉLÉPHONE, RADIO de l'ESTONIE

L'ACTIVITÉ DE L'ADMINISTRATION DES POSTES PENDANT L'ANNÉE 1927/1928.

TALLINN 1928

POSTI PEAVALITSUSE VÄLJAANNE

40301

2

M. N. Minis'e trükk. Narvas

Bibliotheca Universitatis Tartuensis (Dorpatensis) 85060

SISUKORD. — *TABLE DES MATIÈRES.*

Lhk.

I. ÜLDOSA.

1. Tegevuse alused 5
2. Asutuste võrk 5

II. POST.

1. Postiasutuste võrk 6
2. Liht- ja tähtsaadetised 6
3. Postpakid 6
4. Rahatransferdid (rahakaardid) 6
5. Väärtkirjad ja kastikesed 8
6. Lunalised saadetised 8
7. Ajalehed ja ajakirjad 8
8. Lendpostisaadetised 8
9. Posti jooksvad arved ja ülekanded ning postikassang . 9
10. Väljastamata korrespondents 9
11. Postisaadetiste kojukandmine 10
12. Nimekastid (nimepiletid) 10
13. Ametasutuste käsipost 10
14. Postivedu 10
15. Postimaksu vahendid 12
16. Posti tasuvus 12

III. TELEGRAAF.

1. Telegraafi arendamine ja asutuste võrk 12
2. Telegraafi kasutamine 12
3. Läbikäimine välismaadega 14
4. Transiit telegrammid 14
5. Telegraafi tarvitajate liigid 14
6. Telegrammide vahetus korrespondentidega telefoni teel 15
7. Telegraafi tehnika ala 15
8. Telegraafi tasuvus 15

IV. RAADIOTELEGRAAF JA RINGHÄÄLING.

1. Raadiotelegraafi asutused 16
2. Raadiojaamade tegevus 16
3. Raadiotelegraafi tasuvus 16
4. Raadio-Ringhääling 17

V. TELEFON.

1. Telefoni arendamine 17
2. Telefoni kasutamine 19
3. Telefoni tehnika ala 20
4. Liinid ja juhtmed 21
5. Kommutaatorid ja aparaadid 22
6. Telefoni tasuvus 22

VI. ÜLEVAADE POSTI-TELEGRAAFI-TELEFONI ABIASUTUSTE TEGEVUSEST 22

VII. POSTI-TELEGRAAFI-TELEFONI AMETKONNA TULUD JA KULUD.

1. Tulud 23
2. Kulude läbikäik ja eelarve 24
3. Tagajärg rahalise vahekorra õiendamisel välismaadega 24

VIII. POSTI-TELEGRAAFI-TELEFONI AMETKONNA PERSONAAL.

1. Arv, jagunemine, liikumine 24
2. Haridus 25
3. Ametpuhkused 26
4. Tervislik olukord 27

Page

I. CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES.

1. Bases de l'activité 5
2. Réseau des établissements 5

II. POSTES.

1. Réseau des établissements de poste 6
2. Envois ordinaires et recommandés 6
3. Colis postaux 6
4. Mandats de poste 6
5. Lettres et boîtes avec valeur déclarée 8
6. Envois contre remboursement 8
7. Journaux et publications périodiques 8
8. Envois aériens 8
9. Comptes courants et virements postaux et recouvrements 9
10. Correspondance tombée en rebut 9
11. Remise à domicile 10
12. Casiers 10
13. Poste manuelle (pour les envois officiels locaux) . . . 10
14. Transport de la poste 10
15. Timbres-poste et autres formules d'affranchissement . 12
16. Résultats financiers; la rentabilité de la poste 12

III. TÉLÉGRAPHES.

1. Développement du télégraphe et le réseau des institutions 12
2. Trafic télégraphique 12
3. Trafic international 14
4. Télégrammes de transit 14
5. Catégories des expéditeurs des télégrammes 14
6. Echange des télégrammes avec les correspondants par le téléphone 15
7. Technique télégraphique 15
8. Revenus de télégraphe 15

IV. T. S. F. ET RADIODIFFUSION.

1. Etablissements radiotélégraphiques 16
2. Activité des postes radiotélégraphiques 16
3. État financier de la T. S. F. 16
4. Diffusion radiotéléphonique 17

V. TÉLÉPHONE.

1. Développement du téléphone 17
2. Trafic téléphonique 19
3. Technique téléphonique 20
4. Lignes et fils 21
5. Commutateurs et appareils 22
6. Revenus du téléphone 22

VI. APERÇU DE L'ACTIVITÉ DES ÉTABLISSEMENTS AUXILIAIRES DE POSTE, TÉLÉGRAPHE ET TÉLÉPHONE 22

VII. RECETTES ET DÉPENSES DES POSTES, DES TÉLÉGRAPHES ET DES TÉLÉPHONES.

1. Recettes 23
2. Dépenses budgétaires 24
3. Résultats des accomptes avec les pays étrangers . . . 24

VIII. PERSONNEL DES POSTES, DES TÉLÉGRAPHES ET DES TÉLÉPHONES.

1. Nombre, classification et mouvement 24
2. Instruction 25
3. Congés 26
4. Conditions sanitaires 27

POST, TELEGRAAF, TELEFON, RAADIO 1927/28 a.
POSTES, TÉLÉGRAPHES, TÉLÉPHONES et RADIO en 1927/28.

I. ÜLDOSA — *CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES.*

1. Tegevuse alused. *Bases de l'activité.* 1927/28 aruande aasta jooksul on postiametkond jatkanud eelmiste aastate tööd, posti-telegraafi-telefoni võrku arendada nõnda, et igal kodanikul oleks võimalus omi postisaadetisi igapäev ja telegramme viibimata saata ja kätte saada ning telefonil igal ajal kõneleda. Samal ajal on edasi kestnud posti-telegraafi-telefoni-raadio seaduse eelnõu, määruste ja juhtnööride kokkuseadmine ja maksmapanemine.

2. Asutuste võrk. *Réseau des établissements.* Aasta jooksul on 4 normaaltüübilist asutust ümbermoodustatud abiasutusteks ja avatud 41 agentuuri, 130 telefoni kõnepunkti ning 264 kirjatalu.

Posti-telegraafi-telefoni võrgu arenemine 1927—28.
Développement du réseau des établissements de poste, de télégraphe et de téléphone du 1/IV 1927 au 1/IV 1928.

1. Asutuste liigid—*Types des établissements*	1/IV 1927 a.	1927/28 a. jooksul: Avatud *Ouverts*	Ümbermoodustatud *Modifiés*	Suletud *Fermés*	1/IV 1928 a.	Võrdlus 1926/27 aastaga *Comparativem. à l'année 1926/27*
Peapostkontor-*Bureau central des postes*	1	—	—	—	1	—
Peatelegraafi kontor—*Bureau central des télégraphes*	1	—	—	—	1	—
Posti-telegraafi kontorid—*Bureaux de poste et de télégraphe*	2	—	—	—	2	—
Posti-telegraafi-telefoni kontorid—*Bureaux de poste, de télégraphe et de téléphone*	118	—	—	4	114	— 4
Iseseisvad telefoni võrgud—*Réseaux indépendants de téléphone*	3	—	—	—	3	—
Raadiojaamad—*Stations T.S.F.*	3	—	—	—	3	—
Postiagentuurid—*Agences postales*	438	46	60	8	416 [1]	+ 41
Posti-telefoni agentuurid—*Agences postales et téléphoniques* 474	25	24	—	—	49 [1]	
Posti-telegraafi-telefoni agentuurid—*Agences postales, téléphoniques et télégraph.*	11	39	—	—	50 [1]	
Telefoni agentuurid—*Agences téléphoniques*	11	1	5	—	7	— 4
Telefoni kollektiiv keskjaamad—*Stations téléphoniques collectives centrales*	59	3	1	4	57	— 2
Telefoni kõnepunktid—*Téléphones publics*	384	151	11	10	514	+ 130
Kokku—*Total*	**1056**	**264**	**77**	**26**	**1217**	**+ 161 ehk 15%**
Kirjatalud—*Stations rurales de poste* [2]	1529	264	—	—	1793	+ 264 ehk 17%
Üldse—*Gr. total*	**2585**	**528**	**77**	**26**	**3010**	**+ 425 ehk 16%**

Arvestades Vabariigi pindala suurust 47 548 *km*² ja rahvastikku 1 107 059 (1922 aasta rahvalugemise andmeil) näitab järgnev tabel posti-telegraafi-telefoni talituspunkti tegevuse piirkonna keskmist ulatust ja sellesse kuuluva rahvastiku keskmist arvu:

[1]) Kokku 515 agentuuri. 238 postiagentuuris peale liht- ja täitsaadetiste operatsioonide toimetati veel rahakaartide, postpakkide ja lunaliste saadetiste operatsioone. [2]) 141 vallavalitsusele on väljaantud postmarke avansina 7965 krooni peale 584 kirjatalu varustamiseks.

Asutuste piirkond—*Rayon d'activité d'un établissement.*

2.

	1927/1928	1926/1927	Võrdlus 1926/1927 aastaga—*Comparativement à l'année budg. 1926/27*
Iga postitalituse punkti peale *km²—Nombre de km² par chaque établissement postal*	19,6	22,4	— 2,8 = — 12%
Iga telegraafi asutuse peale *km²—Nombre de km² par chaque établissement télégraph.*	279,7	352	— 72,3 = — 20%
Iga telefoni kõnepunkti peale *km²—Nombre de km² par chaque téléphone public* . .	59,9	77,8	— 17,9 = — 23%
Elanikkude arv—*Nombre d'habitants:*			
Iga postitalituse punkti peale—*Par chaque établissement postal*	457	521	— 64 = — 12%
Iga telegraafi asutuse peale—*Par chaque établissement télégraphique*	6512	8200	— 1688 = — 20%
Iga telefoni kõnepunkti peale—*Par téléphone public*	1382	1812	— 430 = — 23%

II. POST — *POSTES.*

1. Postiasutuste võrk. *Réseau des établissements de poste.*

Aruande aastal on korda läinud posti-telegraafi-telefoni võrku ka maal enam-vähem ühetaoliselt arendada. Ka Petserimaa, kus võrk veel läinud aastal õige õre oli, on nüüd teistele järele jõudnud.

Postiasutuste võrk maade järgi 1. IV, 1928 a.—*Réseau des établissements de poste d'après les arrondissements au 1. IV. 1928.*

3.

	Maapind *km²* *Superficie en km²*	Kõlbulik maa *km²* *Terrain utile en km²*	Valdade arv *Nombre des communes*	Elanikude arv (1922 a.) *Nombre des habitants (en 1922)*	Postkontorite arv *Nombre des bureaux de poste*	Postiagentuuride arv *Nombre des agences postales*	Postiasutusi kokku *Total des établissements de poste*	Külapostkastide kirjatalude arv—*Nombre des stations rurales de poste*	Kokku—*Total*	Iga postipunkti kohta—*Par chaque établissement de poste*: tegevuse piirkond *km²* (kõlbulik maa ala)—*rayon d'activité en km² (terrain utile)*	Iga postipunkti kohta—*Par chaque établissement de poste*: elanikkude arv *nombre des habitants*
Harjumaa	5 682,87	4 726,85	44	219 654	17	75	92	233	325	14,5	676
Järvamaa	2 985,64	2 425,68	20	58 211	11	38	49	128	177	13,7	328
Virumaa	7 387,01	5 222,04	40	149 273	22	51	73	244	317	16,5	471
Tartumaa	7 018,99	5 108,58	64	176 096	15	67	82	282	364	14	484
Petserimaa	1 891,13	1 489,44	11	60 848	5	14	19	70	89	16,7	684
Võrumaa	4 043,24	3 098,08	45	82 860	7	53	60	167	227	13,6	365
Valgamaa	1 511,00	1 338,83	19	39 690	4	25	29	56	85	15,8	467
Viljandimaa	4 056,78	3 181,02	38	77 013	8	48	56	140	196	16,2	393
Pärnumaa	5 227,87	3 976,79	42	94 014	13	64	77	175	252	15,8	373
Saaremaa	2 964,44	2 482,93	18	57 157	6	27	33	119	152	16,3	376
Läänemaa	4 779,73	4 141,20	35	75 991	10	53	63	179	242	17,1	314
Rahvalugemisel eriti arvestatud *Population comptée à part* .	—	—	—	16 252	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—*Total*	**47 548,70**	**37 191,44**	**376**	**1 107 059**	**118**	**515**	**633**	**1793**	**2426**	**15,3**	**457**
Võrreldes 1926/27 a.—*Comparativement à l'année budg. de 1926/27* { + rohkem või — vähem + *augmentation ou — diminution* . .					— 4 — 3%	+41 +8,6%	+37 +6,2%	+264 + 17%	+301 +14,3%		

2. Liht- ja täht saadetised. (v. tab. 4. lhk. 7). *Envois ordinaires et recommandés.*

Kirjapostisaadetiste arv on 1927/28 a. võrreldes eelmisega vähe suurenenud. Tunduvalt on kasvanud hariikkude postkaartide arv — 25,5%. Trükitoodete arv on suurenenud 12,9%, tähtkirjade arv,—3,5%. Maksuvabade kirjapostisaadetiste arv on kasvanud 82,3%, mis on tingitud peaasjalikult sellest, et aasta jooksul suur arv abiasutusi avati, mille üle peavalitsus ringkirja teel korraldusi tegi ning juhtnööre saatis. Vähenemist näitavad vastusega postkaardid, nimelt—29,3%, juuremaksu saadetised—12,6%, äripaberid — 7,7%, kaubaproovid—13,6%. Üldiselt on lihtsaadetiste arv kasvanud 10,9%

3. Postpakid. (v. tab. 4. lhk. 7). *Colis postaux*

Välismaaliste postpakkide koguarv on sisemaaliste pakkide arvust suurem 9,1%, kuid välismaaliste postpakkide avaldatud väärtus teeb postpakkide koguväärtusest välja 51,4%, sisemaaliste väärtus aga 48,6%. Märksa kasvanud on nii sise- kui välismaalises läbikäimises tähtpakkide arv, nimelt 12,2%, lihtpakkide arv 0,7%, väärtpakkide arv näitab vähenemist — 5,9%, kuna väärtus 15,7% võrra suurenenud on.

4. Rahatransferdid (rahakaardid). (v. tab. 4. lhk. 7). *Mandats de poste.*

Sise- ja välismaaliste rahakaartide operatsioonid on arvuliselt kasvanud 11,6% ja summaliselt 8,7%. Eriti tähendatud olgu, et välismaaliste rahakaartide operatsioonid 1927/28 eelarve aastal eelmise aastaga võrreldes on arvuliselt tõusnud 55,9% ja summaliselt koguni 98,4%, mis peale loomuliku kasvu, on osalt sellest tingitud, et käesoleval aastal jätkati mitme välismaaga rahakaartide vahetuse sisseseadmist. Välismailt on meile tulnud rahakaarte arvuliselt 1,7 korda rohkem, kui sinna läinud, summaliselt aga on välismailt

4.

	Liht- ja tähtsaadetised—*Envois ordinaires et recommandés*											Ajalehed ja ajakirjad *Journaux et publications périodiques*	Pakid—*Colis*					
	Maksulised—*Envois soumis à la taxe*								Maksuvabad *Envois admis à la franchise de port*	Neist tähtsaadetisi *Dont recommandés*	Kokku—*Total*		Liht pakid *Colis ordinaires*	Tähtpakid *Colis recommandés*	Väärtpakid *Colis avec valeur déclarée*		Kokku—*Total*	
	Frankeeritud—*Affranchis*						Frankeerimata või puudulikult frankeeritud saadetised (juuremaksu saad.[1])											
	Kirjad *Lettres*	Postkaardid *Cartes postales* Harilikud *Simples*	Vastusega *Avec réponse payée*	Trükitooted *Imprimés*	Äripaberid *Papiers d'affaires*	Kaubaproovid *Echantillons*	Kirjad *Lettres*	Muud saadet. *Autres envois*							Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 senti *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*
Kohalikke ja sisemaalisi	14 308 281	6 968 163	77 030	3 690 026	100 507	63 082	115 947	56 100	649 993	781 331	26 029 129	17 060 438	10 277	67 172	2 359	170 306	79 808	170 306
Välismaalt tulnud	3 445 398	1 602 678	25 884	2 168 993	24 314	176 934	19 006	8 974	4 740	181 986	7 476 921	462 768	65 020	4 021	9 417	160 662	78 458	160 662
Välismaale läinud	2 064 193	921 525	27 155	643 154	11 048	34 088	31 428	38 425	12 857	213 959	3 783 873	57 771	7 009	644	995	18 891	8 648	18 891
Kokku 1927/28 eelarve a. eest	19 817 872	9 492 366	130 069	6 502 173	135 869	274 104	166 381	103 499	667 590	1 177 276	37 289 923	17 580 977	82 306	71 837	12 771	349 859	166 914	349 859
1926/27 a.	18 972 392	7 563 032	184 132	5 767 560	147 232	317 548	190 352	102 928	366 112	1 137 408	33 611 288	16 189 808	81 664	64 048	13 578	302 256	159 288	302 256
Rohkem või vähem	+ 845 480	+1 929 334	— 54 063	+ 734 613	— 11 363	— 43 444	— 23 971	+ 571	+301478	+ 39 868	+3678635	+1 391 169	+ 642	+ 7 789	— 807	+ 47 603	+ 7 626	+ 47 603
	+ 4,4%	+ 25,5%	— 29,3%	+ 12,9%	— 7,7%	— 13,6%	— 12,6%	+ 0,5%	+ 82,3%	+ 3,5%	+ 10,9%	+ 8,6%	+ 0,7%	+ 12,2%	— 5,9%	+ 15,7%	+ 4,7%	+ 15,7%
1927/28 aasta eest oli linnades:																		
Kohalikke ja sisemaalisi	9 328 519	5 571 533	50 830	3 303 640	80 007	52 276	66 275	44 803	519 275	550 462	19 017 158	17 015 467	8 255	53 358	2 259	169 503	63 872	169 503
Välismaalt tulnud	3 256 623	1 503 851	21 763	2 074 518	19 746	164 283	15 837	7 984	4 740	173 672	7 069 345	391 635	64 215	3 670	9 377	160 247	77 262	160 247
Välismaale läinud	1 912 831	834 107	23 360	625 850	9 788	32 308	26 441	36 334	12 857	208 489	3 513 876	57 528	6 870	581	975	18 831	8 426	18 831
Kokku linnades	14 497 973	7 909 491	95 953	6 004 008	109 541	248 867	108 553	89 121	536 872	932 623	29 600 379	17 464 630	79 340	57 609	12 611	348 581	149 560	348 581
Sellest: Tallinnas	8 581 895	4 518 633	50 693	3 715 539	36 674	203 497	54 698	56 999	391 912	518 809	17 610 540	11 995 117	56 339	25 212	9 097	237 145	90 648	237 145
Tartus	1 817 130	133 560	9 797	1 034 191	32 249	10 130	12 223	13 805	13 915	146 235	3 077 000	2 241 471	15 265	11 001	2 250	48 719	28 516	48 719
Maades	5 319 899	1 582 875	34 116	498 165	26 328	25 237	57 828	14 378	130 718	244 653	7 689 574	116 347	2 966	14 228	160	1 278	17 354	1 278

	Rahakaardid—*Mandats*						Väärtkirjad ja kastikesed *Lettres et boîtes avec valeur déclarée*		Lunalised saadetised—*Envois contre remboursement*								Kokku postisaadetisi—*Total des envois postaux*	
	Postiga—*De poste*		Telegraafiga *Télégraphiques*		Kokku—*Total*				Postpakid *Colis postaux*		Muud saadetised *Autres envois*		Luna maksmisest loobunisi *Tombés en rebut*	Kokku—*Total*				
	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*		Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*	Arv—*Nombre*	Väärtus 1000 s. *Valeur en 1000 c.*
Locaux et internes	450 500	1 706 152	8 685	115 761	459 185	1 821 913	74 187	1 250 809	7 301	6 265	13 509	24 268	139	20 949	30 533	43 723 696	3 273 561
De l'étranger	25 940	148 389	411	5 766	26 351	154 155	6 996	179 048	4 338	27 194	2 156	2 961	165	6 659	30 155	8 058 153	524 020
A l'étranger	14 579	45 631	416	10 379	14 995	56 010	6 876	93 745	122	469	616	1 433	15	753	1 902	3 872 916	170 548
Total pour l'année budgétaire de 1927/28	491 019	1 900 172	9 512	131 906	500 531	2 032 078	88 059	1 523 602	11 761	33 928	16 281	28 662	319	28 361	62 590	55 654 765	3 968 129
L'année 1926/27	440 232	1 766 835	7 940	101 243	448 172	1 868 078	65 420	1 095 522	9 136	—	16 832	—	—	25 968	—	50 499 944	3 265 856
Augmentation ou diminution	+ 50 787	+ 133 337	+ 1 572	+ 30 663	+ 52 359	+ 164 000	+ 22 639	+ 428 080	+ 2 625	+ 33 928	— 551	+ 28 662	+ 319	+ 2 393	+ 62 590	+5 154 821	+ 702 273
	+ 11,5%	+ 7,5%	+ 19,8%	+ 30,2%	+ 11,6%	+ 8,7%	+ 34,6%	+ 39%	+ 28,7%		— 3,2%			+ 9,2%		+ 10,2%	+ 21,5%
En 1927/28 dans les villes:																	
Locaux et internes	167 056	976 917	5 930	74 528	172 986	1 051 445	30 367	642 112	7 224	5 537	13 135	23 893	77	20 436	29 430	36 320 286	1 892 490
Reçus de l'étranger	21 788	124 402	401	5 688	22 189	130 090	6 420	169 120	4 037	24 173	1 884	2 435	152	6 073	26 608	7 572 924	486 065
Envoyés à l'étranger	12 291	40 106	389	10 152	12 680	50 258	6 681	91 076	122	469	615	1 433	12	749	1 902	3 599 940	162 067
Total pour les villes	201 135	1 141 425	6 720	90 368	207 855	1 231 793	43 468	902 308	11 383	30 179	15 634	27 761	241	27 258	57 940	47 493 150	2 540 622
Dans ce nombre sont compris: Tallinn	28 100	559 727	2 877	43 676	30 977	603 403	15 983	427 310	7 335	19 438	9 514	9 759	85	16 934	29 197	29 760 199	1 297 055
Tartu	31 813	131 685	905	13 602	32 718	145 287	4 624	61 681	2 492	6 174	3 252	4 804	—	5 744	10 978	5 390 073	266 665
Total pour les districts régionaux	289 884	758 747	2 792	41 538	292 676	800 285	44 591	621 294	378	3 749	647	901	78	1 103	4 650	8 161 615	1 427 507

[1]) *Non affranchis ou affranchis insuffisamment.*

tulnud rahakaartide kogusumma 2,8 korda suurem välismaadesse läinud rahakaartide summast.

5. Väärtkirjad ja kastikesed (v. tab. 4. lhk. 7). *Lettres et boîtes avec valeur déclarée.* Väärtkirjade ja -kastikeste vahetus võrreldes eelmise aastaga on kasvanud arvuliselt 34,6% ja summaliselt 39%. Kui võrrelda välismailt tulnud ja välismaile läinud väärtkirjade ja -kastikeste arvu ja väärtust, siis on välismailt tulnud väärtkirjade ja -kastikeste arv ainult 1,7% suurem välismaile läinute arvust, kuna summaliselt on välismailt tulnud väärtkirjade ja -kastikeste väärtus 90,9% läinutest suurem, mis on osalt seletatav sellega, et eelmisel aastal läbikäimises välismaadega sisseseatud väärtkastikesed väärtja kallisasjade saatmiseks suurt poolehoidu on leidnud.

7. Ajalehed ja ajakirjad. (v. tab. 4. lhk. 7). *Journaux et publications périodiques.* Ajalehtede eksemplaaride arv postiga saatmisel on kasvanud võrreldes eelmise aastaga 8,6%, mis on tingitud peaasjalikult sellest, et posti asutuste võrgu järjekindla laiendamise tõttu avanes võimalus posti kaudu ajalehti ka kõige kaugemaisse maakohtesse iga päev kätte toimetada. Samuti suurenes ka ajalehtede tellimiste vastuvõtmine postiasutustes 21,8% võrra.

Diagr. 1. Postisaadetiste üldarv 1927/28.
Répartition des envois postaux en 1927/28.

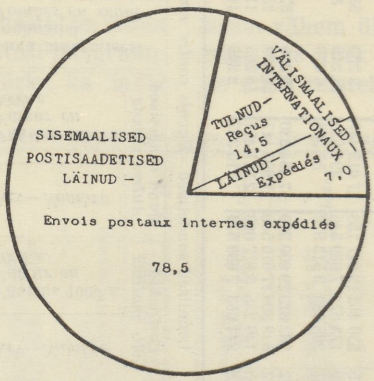

8. Lendpostisaadetised. *Envois aériens.* Tallinna - Helsinki vahel peetakse igapäevast lennuühendust suvel ja talvel, väljaarvatud sügisene ja kevadine jääoludest tingitud vaheaeg. Lendpostisaadetisi Tallinna-Helsinki liinil vahetatakse ka Rootsi ja teiste maadega. Kui võrrelda 1927 a. suvel vahetatud lendpostisaadetiste *kg* arvu 1926 a. *kg* arvuga siis näeme et möödunud suvel on lendpostisaa-, detisi läinud 63,4% ja tulnud 69,2% rohkem kui eelmisel suvel. Tab. 7 toodud andmetest on näha, et üldisest lendpostisaadetiste *kg* arvust on läinud Soome 46,6%, Rootsi 23,7% Saksamaale 14,6% Inglismaale 7,9%, Prantsusmaale 4,3% ja Hollandisse 2,9%.

6. Lunalised saadetised. (v. tab. 4. lhk. 7). *Envois contre remboursement* Lunaliste saadetiste arv on üldiselt tõusnud 9,2%. Iseäranis kasvanud on lunaliste postpakkide arv, nimelt 28,7%.

Ajalehtede ja ajakirjade vastuvõetud tellimised—*Nombre des abonnements faits.*

5.

	1927/28 a.	1926/27 a.	Võrdlus % 1926/1927 a.
Kohalikke ja sisemaalisi—*Locaux et internes*	163 643	133 864	+ 29 779=22,3 %
Välismaalisi—*Etrangers*	4 310	3 936	+ 374= 9,5 %
Kokku—*Total*	**167 953**	**137 800**	**+ 30 153=21,8 %**
Ajalehtede ja ajakirjade tellimisi vastu võetud linnades *Nombre des abonnements aux journaux et écrits périodiques recueillis dans les villes:*			
Kohalikke ja sisemaalisi—*Locaux et internes*	39 850	29 836	+ 10 014=33,5 %
Välismaalisi—*Etrangers*	3 685	3 340	+ 345=10,3 %
Linnades kokku—*Au total dans les villes*	43 535	33 176	+ 10 359=31,2 %
Sellest arvust oli *De ce nombre il y avait:* Tallinnas—*à Tallinn*	5 418	4 056	+ 1 362=33,5 %
Tartus—*à Tartu*	4 110	4 068	+ 42= 1,03%
Maad kokku—*Totaux pour les arrondissements*	**124 418**	**104 624**	**+ 19 794=18,9 %**

Virksaadetiste läbikäik — *Trafic des envois exprès.*

6.

	1927/1928 a.					1926/1927 a.				
	Saadetisi *Envois*		Pakid *Colis*	Rahakaardid *Mandats*	Väärtkirjad *Lettres avec valeur décl.*	Saadetisi *Envois*		Pakid *Colis*	Rahakaardid *Mandats*	Väärtkirjad *Lettres avec valeur décl.*
	Liht *Ordin.*	Täht *Recomm.*				Liht *Ordin.*	Täht *Recomm.*			
Sisemaalisi—*Service interne*	318	173	10	7	—	751	282	13	22	—
Välismaile läinud — *Expédiés à l'étranger*	719	672	4	—	—	762	464	—	—	—
Välismailt tulnud—*Reçus de l'étrang.*	2917	1523	903	—	10	2316	658	5	—	1

Tallinna—Helsinki ühenduse kaudu vahetatud lendpost 1927 a. suvel *(kg).*
Les envois aériens échangés sur la ligne Tallinn—Helsinki pendant l'été 1927.

7.

Kuu—*Mois*	Helsinki		Stokholm		Berliin		Pariis		Amsterdam		London		Kokku—*Total*	
	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*	Sinna *à*	Sealt *de*
Mai	9,6	8,184	4,195	6,221	3,435	—	1,415	—	1,11	—	2,135	—	21,89	14,405
Juuni	8,55	13,617	4,905	3,985	3,17	—	1,075	—	0,45	—	0,94	—	19,09	17,602
Juuli	8,98	18,394	4,475	—	2,695	—	0,665	—	0,535	—	1,515	—	18,865	18,394
August	10,105	20,507	7,06	—	3,66	—	0,7	—	0,625	—	2,37	—	24,520	20,507
September	9,935	24,368	6,935	—	4,005	—	1,11	—	0,645	—	2,19	—	24,82	24,368
Oktoober	6,875	9,191	—	0,598	—	—	—	—	—	—	—	—	6,875	9,789
Kokku—*Total*	**54,045**	**94,261**	**27,570**	**10,804**	**16,965**	—	**4,965**	—	**3,365**	—	**9,150**	—	**116,060**	**105,065**
1926 a. suvel	32,485	50,910	17,645	11,163	10,865	—	3,350	—	1,065	—	5,610	—	71,020	62,073
Rohkem või vähem—*Augmentation ou diminution*	+ 21,560	+ 43,351	+ 9,925	— 0,359	+ 6,1	—	+ 1,615	—	+ 2,3	—	+ 3,540	—	+ 45,040 63,4 %	+ 42,992 69,2 %

Talvisel ajal, kui laevaühendus piiratud või seismas, transporteeritakse Tallinna-Helsinki vahel ka harilikud postisaadetised lennukil üle lahe, nii on talvisel hooajal lennuteel postisaadetisi vahetatud järgmiselt:

Talvisel hooajal lennuteel vahetatud postisaadetised *(kg).*
La poste (en kilogrammes) échangée pendant l'hiver par la voie aérienne.

8.

	Jaanuar *Janvier*		Veebruar *Février*		Märts *Mars*		Kokku *Totaux*	
	Sinna—*à*	Sealt—*de*	Sinna—*à*	Sealt—*de*	Sinna—*à*	Sealt—*de*	Sinna—*à*	Sealt—*de*
1928 a.	—	347,55	744,8	464,4	1174,7	822,4	1919,5	1634,35
1927 a.	1,640	—	3,872	—	—	—	5,512	—

9. Posti jooksvad arved ja ülekanded ning postikassang.
Comptes courants et virements postaux et recouvrements.

Posti jooksvate arvete ja ülekannete talituse määruses tuli teha mõningaid muudatusi. Ühel ajal sellega kestis jooksvate arvete ja postikassangu talituse juhtnööride lõpuleviimine ning asjaajamises tarvisminevate tähikute väljatöötamine. Kõik need tööd on lõpule viidud, kuid tähikute valmistamine viibis trükitehnilistel põhjustel ja selle tõttu jäi ülalnimetatud operatsioonide avamine 1928/29 eelarve-aasta peale.

10. Väljastamata korrespondents.
Correspondence tombée en rebut.

Lõpulikult väljastamata jäänud korrespondentsi arv on sisemaalises vahetuses vähenenud —

Väljastamatud kirjaposti saadetised—*Correspondances aux lettres tombées en rebut.*

9.

	1927/28 a. Kirjad ja postkaard. liht ja täht. *Lettres et cartes postales ordinaires et recommand.*	1927/28 a. Trükitooted, äripaber. kaubaproov. liht ja täht *Imprimés, papiers d'affaires et échantillons ordinaires et recommand.*	1927/28 a. Kokku—*Total*	1926/27 a.	Võrdlus—*Comparaison*	1927/28 eelarve aastal oli lisnades *Pour l'année budgétaire 1927/28 il y avait dans les villes*	Sellest arvust *De ce nombre il y avait* Tallinnas—*à Tallinn*	Sellest arvust *De ce nombre il y avait* Tartus—*à Tartu*	Kokku maad *Au total pour les districts*
Sisemaalises vahetuses—*Service interne.*									
Väljastamata jäänud saadetised—*Correspondance ordinaire et recommandée tombée en rebut*	125 796	35 949	161 745	126 848	+ 34 897 + 27,5%	142 687	98 883	12 969	19 058
Väljastamata saadetistest oli pärastpoole siiski võimalik laiali kanda ehk saatjale tagasi anda—*Correspondance en rebut remise en distribution ou renvoyée aux expéditeurs*	110 555	31 941	142 496	107 299	+ 35 197 + 32,8%	126 732	87 874	11 873	15 764
Lõpulikult väljastamata jäänud saadetised—*Correspondance restée en souffrance*	15 241	4 008	19 249	19 549	— 300 — 1,5%	15 955	11 009	1 096	3 294
Välismaalises vahetuses—*Service international.*									
Välismailt saadud, koha peal väljastam. jäänud ning lähtekohta tagasi saadetud korrespondents—*Correspondance de l'étranger tombée en rebut et renvoyée au pays d'origine*	9 997	18 596	28 593	25 017	+ 3 576 + 14,2%	26 964	21 896	2 791	1 629
Välismaile saadetud ja sealt väljastamata tagasitulnud saadetised—*Correspondance renvoyée de l'étranger restée en souffrance*	12 305	5 736	18 041	15 446	+ 2 595 + 16,8%	17 153	14 436	1 254	888
Välismailt väljastamata tagasitulnud saadetistest oli koha peal siiski veel võimalik väljastada—*Correspondance en rebut renvoyée de l'étranger placée*	9 787	4 436	14 223	12 548	+ 1 675 + 13,3%	13 572	11 872	781	651
Lõpulikult väljastamata jäänud saadetised—*Correspondance de l'intérieur pour l'étranger rentrée au bureau des rebuts*	2 518	1 300	3 818	2 898	+ 920 + 31,7%	3 581	2 564	473	237

1,5% võrra, kuna läbikäimises välismaadega on tunduvalt tõusnud, nimelt 31,7%. Kirjaposti liht- ja tähtsaadetiste üldarvust langeb lõpulikult väljastamatute peale 0,06%. Nagu Tallinna peapostkontorisse 1928 a. mai kuul üle maa hoiulesaadetud lõpulikult väljastamatute liht- ja juuremaksu saadetiste peale äratähendatud väljastamatuse põhjuste märgetest näha, oli 3451 väljastamatust saadetisest puuduliku aadressiga 293 ehk 8,5%, tundmata adressaatidele, 1678 ehk 48,6%, adressaatide ilmumata jäämise pärast väljastamata jäänud (nõudmiseni adresseeritud kirjad) 1154 ehk 33,4% ja keeldunud saadetisi vastu võtmast 326 ehk 9,5%.

11. Postisaadetiste kojukandmine.
Remise à domicile.

Postisaadetised kantakse adressaatidele kätte linnades ja alevites. Aruande aastal on algust tehtud kirjade kojukandmisega küla taludesse põhimõttel, et postiametkond maksab tasu iga kirja ja iga ajalehe adressaadile kätteviimise eest 1,25 senti. Tasu makstakse vallavalitsusele.

Postisaadetiste üldarvu jõudsa kasvamisega on suurenenud ka kirjakandjate abil adressaatidele koju kättetoimetatavate postisaadetiste arv.

Kojuviidud postisaadetised—*Envois remis à domicile.*

10.

		Lihtsaadetised ja ajalehed *Envois ordinaires et journaux*	Täht- ja juuremaksusaadetised *Envois recommandés et insuffisamment affranch.*	Väärtkirjad *Lettres avec valeur déclarée*	Rahakaardid *Mandats*	Virksaadetised—*Envois exprès*: Lihtsaadetised *Envois ordinaires*	Tähtsaadetised *Envois recommandés*	Pakid *Colis postaux*	Kokku—*Total*
Tallinn	1927/28	6 947 917	212 989	1 625	41 602	2 553	1 290	17	7 207 993
	1926/27	6 333 724	206 823	1 855	35 875	2 345	1 163	43	6 581 828
	1927/28 ±	+ 614 193	+ 6 166	— 230	+ 5 727	+ 208	+ 127	— 26	+ 626 165
Tartu	1927/28	2 259 800	100 968	14	1 865	290	160	—	2 363 097
	1926/27	2 190 500	99 650	—	1 670	226	102	—	2 292 148
	1927/28 ±	+ 69 300	+ 1 318	+ 14	+ 195	+ 64	+ 58	—	+ 70 949
Mujal *Ailleurs*	1927/28	7 569 161	215 265	607	19 103	211	161	26	7 804 534
	1926/27	7 236 172	205 386	666	9 381	148	84	12	7 451 849
	±	+ 332 989	+ 9 879	— 59	+ 9 722	+ 63	+ 77	+ 14	+ 352 685
Kokku-*Total*	1927/28	**16 776 878**	**529 222**	**2 246**	**62 570**	**3 054**	**1 611**	**43**	**17 375 624**
	1926/27	**15 760 396**	**511 859**	**2 521**	**46 926**	**2 719**	**1 349**	**55**	**16 325 825**
	±	+ 1 016 482	+ 17 363	— 275	+ 15 644	+ 335	+ 262	— 12	+ 1 049 799
		+ 6,4%	+ 3,4%	— 10,9%	+ 33,3%	+ 12,3%	+ 19,4%	— 21,8%	+ 6,4%

12. Nimekastid (nimepiletid).
Casiers.

Postiasutusis adressaatidele tarvitamiseks antud maksuliste nimekastide arv on tõusnud 0,2% ning harilikkude nimekastide arv 0,6%.

Isiklikkude nimekastide kaudu on adressaadid, nende nimele pärale jõudnud, postisaadetisi väljastanud 29,1% rohkem, kui eelmisel aastal.

Nimekastid — *Casiers postaux.*

11.

	Nimekastide üldarv 1/IV 1928 *Nombre total des casiers au 1/IV 1928*: Maksulised *Contre paiement*	Nimekastide üldarv 1/IV 1928: Harilikud *Gratuitement*	Väljaantud nimekastide arv 1/IV 1928 *Nombre des casiers abonnés*: Maksulised *Contre paiement*	Väljaantud nimekastide arv 1/IV 1928: Harilikud *Gratuitement*	1927/28 eelarve aasta jooksul on nimekastide kaudu postisaadetisi väljastatud (arv)—*Pendant l'année budgétaire 1927/28 il a été délivré au moyen des casiers le nombre suivant des envois postaux*
Tallinnas *à Tallinn*	410	—	354	—	4 154 458
Tartus *à Tartu*	216	45	186	21	759 632
Mujal—*Autres localités*	565	1 909	515	1 521	5 798 474
Kokku-*Total*	**1 191**	**1 954**	**1 055**	**1 542**	**10 712 564**
1926/27 eelarve aastal	1 168	2 185	1 052	1 533	8 292 417
Rohkem või vähem-*Augmentation ou diminution*	—	—	+ 3	+ 9	+ 2 420 147
			+ 0,2%	+ 0,6%	+ 29,1%

13. Ametasutuste käsipost.
Poste manuelle (pour les envois officiels locaux)

Väljastatud ametasutuste liht kirjapostisaadetiste arv aboneeritud nimekastide abil on kasvanud 90,8% võrra, ehk küll käsipostitarvitajate arv vähenemist—32,2% näitab.

Ametasutuste käsipost
Poste manuelle (pour les envois officiels locaux).

12.

	Käsiposti tarvitajate arv *Nombre des abonnés*	Väljastatud postisaadetiste arv *Nombre des envois délivrés*
1927/28 a.		
Tallinnas-*à Tallinn*	80	2 605 822
Mujal—*Autres localités*	92	400 851
Kokku—*Total*	**172**	**3 006 673**
1926/27 aast.	254	1 575 562
Rohkem või vähem *Augmentation ou diminution*	— 82—32,2 %	+ 1 431 111+90,8 %

14. Postivedu.
Transport de la poste.

A. Maanteedel. — *Par les grandes routes.* Postiasutuste võrgu laiendamisega ning külade ja asumite vahelise postiveo

korraldamisega laiendati 1927/28 a. ka postiveo võrku. Nimelt loodi p. t. t. ametkonna kulul postitraktid maal postiagentuuride ja kirjatalude vahel, kus posti senini valla- ja maavalitsuste või ühingute korraldusel ja kulul, kuid korratult ja juhuslikult veeti ehk kus posti üldse ei veetudki. Peale uute traktide, mis peaasjalikult agentuuride ja kirjatalude postiveoks avati, korraldati ka hulk endiseid trakte, kus post harilikult üht ja sama teed nii minnes kui tulles tarvitas, ringtraktideks ümber. — Selle ümberkorraldamisega loodi ka endistest traktidest eemal olevatele asumitele ja küladele postivahetamise võimalused. Senini avatud kõigisse kirjataludesse on ka postivedu korraldatud. Uusi trakte on loodud 1927/28 a. 2 423 *km*.

Üldse on trakte olemas 9 080 *km*, päevase läbisõiduga 16 200 *km*.

Post veetakse traktide peal olevatesse postkontoritesse ja agentuuridesse iga päev peale pühapäevade, väljaarvatud 1) Risti-Kuressaare traktil olevatesse kontoritesse ja agentuuridesse, kuhu post iga päev veetakse, ja 2) 50-sse vähema tegevusega agentuuri, kuhu post praegu 3, 4 ja 5 korda nädalas veetakse. Nimetatud agentuuride tegevuse suurenemisel saavad ka nende postivahetamise korrad suurendatud 6-ni nädalas.

Postitraktid—*Routes postales.*

13.	1927/28 a.	1926/27 a.	Võrreldes 1926/27 aastaga *Comparativement à l'année 1926/27*
a) Traktid kus posti veeti p. t. t. ametkonna korraldusel ja kulul *a) Routes où la poste était transportée par les soins et aux frais de l'Administration postale.*			
Traktide kogupikkus—*Longueur totale des routes*	8 387	5 964	+ 40 %
Läbisõidetud *km* arv—*Nombre des kilomètres parcourus:*			
1) Palgatud eraisikute poolt veetud—*Transporté par des particuliers contractés*	2 796 508	2 183 894	+ 612 614
2) Postijaamade poolt veetud taksides ettenähtud tasu eest—*Transporté par des stations postales*	1 328 535	1 522 250	— 193 715
Kokku *km—Total en km*	4 125 043	3 706 144	+ 418 899
Kulu summa *kr.—Montant des frais en kr.*	242 060	211 000	+ 31 060
b) Traktidel kus post veeti valla ja maavalitsuste ning ühingute korraldusel ja kulul *b) Routes où la poste était transportée par les soins et aux frais des administrations des communes ou des districts, ou par des associations privées.*			
Traktide kogupikkus—*Longueur totale des routes*	693	866	— 173
Läbisõidetud *km* arv—*Nombre des kilomètres parcourus:*			
1) Postijaamade poolt tasuta veetud—*Transporté gratuitement par les stations postales*	454 517	649 640	— 195 123
2) Vallavalitsuste ja ühingute poolt tasuta veetud—*Transporté gratuitement par les administrations des communes rurales et des associations privées*	144 737	—	+ 144 737
Kokku *km—Total en km*	599 254	649 640	— 50 386

Küladesse postiveo korraldamisel taotles postiametkond kulude kokkuhoidmisel ühtlasi kahte asja:

1) et küla postiveo kulu *km* pealt ei tõuseks üle 7,5 sendi.

2) et postisaadetiste laialivedu ei nõuaks kulu üle 1,25 sendi iga postisaadetise kohta.

Nii talitades on korda läinud sisseseada posti laialivedu suuremaisse küladesse 6 korda nädalas, vähemaisse 4 ja 3 korda nädalas.

Katseviisil seati sisse kirjade kätteviimine taludesse 12 vallas, kusjuures p.t.t. ametkond kannab osa kulusid, makstes 1—1,25 *snt* iga saadetise pealt, kuna vallavalitsused kannavad kuludest muu osa, sest posti laialivedajad viivad ühtlasi laiali ka valla käske.

B. Raudteil. — *Par les chemins de fer.* Raudteil postivedu sünnib postvaguneis. Väiksemail liinel, mille peal üks või kaks asutust on, sünnib postivahetus asutuste vahel pagashis. Sisemaa post veeti raudteevalitsuse poolt postipeavalitsusega sõlmitud lepingu põhjal, kusjuures postipevalitsus maksis raudteevalitsusele posti raskusele vaatamata aasta eest tasu:

1) postiveo eest laiaroopalisil teil kokku 95000 *kr.*
2) „ „ kitsaroopalisil „ „ 21630 „

Postitraktid raudteil—*Routes postales aux chemins de fer.*

14.	Traktide pikkus *Longueur des routes postales*	Läbisõidetud *km* arv *Nombre des kilomètres parcourus*
1927/28	1 299,5	948 635
1926/27	1 299,5	948 635

C. Veeteil — *Par les voies navales.* Postivedu veeteil sünnib saarte ja mandri vahel laevaseltside ja eraisikute poolt sellekohaste kokkulepete alustel.

Postitraktid veeteil—*Routes postales navales.*

15.	Traktide pikkus—*Longueur des routes postales*	Läbisõidetud *km* arv *Nombre des kilomètres parcourus*
1927/28	325	126 300
1926/27	324	112 600
1927/28 võrreldes 1926/27 a.—*Comparativement à l'année 1926/27*	+ 1	+ 13 700

Postivedu Emajões sünnib Sisevete Laevanduse poolt riigilt saadava toetuse eest tasuta.

15. Postimaksu vahendid.
Timbres-poste et autres formules d'affranchissement.

1927/28 a. on valmistatud peale harilikkude maksvusel olevate postmarkide veel uued Tartu Vanemuise teatri kujutusega suurekaustalised 40 sendilised postmargid ja Vabadussõja Mälestamise Komitee 5, 10, 12, 20 ja 40 sendilised postmargid. Viimastelt läks hinnale võrdne lisamaks nimetatud komitee heaks.

Peale nende on Vabariigi 10 aastase juubeli puhul osa harilikest 2 sendil. kangru ja 5, 10, 15 ja 20 sendil. sepa kujutusega postmarkest ületrükitud.

Postimaksu vahendid 1927/28 a.
Timbres-poste et autres formules d'affranchissement pendant 1927/28.

16.	Arv *Nombre*	Koguväärtus sent. *Valeur totale (cents)*
Juuretrükitud—*Imprimés supplémentairement*	23 522 192	2 733 077,02
Müüdud—*Vendus*	23 197 414	1 966 606,19

16. Posti tasuvus.
Résultats financiers, la rentabilité de la poste.

17.	1000 *kr.*
1927/28 eelarve aastal post andis sissetulekut—*Recettes de la poste pour l'année budgétaire de 1927/28*	2461*)
Väljaminekud posti alal aruande aastal kujunevad järgmiselt — *Les dépenses de la poste pour l'année budgétaire s'expriment comme suit:*	
a) Postiteenijate palk, laste abiraha, arstiabi ja varustus—*Appointements des employés de poste, subsides pour les enfants, secours médical et équipement*	822.3
b) Postiagentuuride juhatajate tasu—*Rémunération des gérants des agences postales*	75.2
c) Postivedu—*Transport postal*	450.1
d) Sõidu- ja veoabinõud—*Moyens de transport*	8,8
e) Vallasvara soetamine ja korrashoid—*Acquisition et réparation de biens meubles*	88,7
f) Väärtmärkide (postimaksu vahendite) valmistamine—*Impression de formules d'affranchissement (timbres-poste, etc.)*	10
i) Rahvusvahelised maksud—*Paiements internationaux*	32,7
j) Üldkulude (kantselei, majapidamine, hoonete remont, ametsõidud, juriidiline abi ja kohtukulud, hariduslised kulud, kodifikatsioon ja kirjastamine, autasud ja segakulud) posti osa—*Dépenses générales de la poste (bureaux, économie, réparation des bâtiments, voyages de service, secours juridique et frais de procédure, frais d'éducation, codification et édition, gratifications et dépenses variées)*	131,2
Kokku—*Total*	1 619
Puhas ülejääk—*Revenu net* . .	842

III. TELEGRAAF — *TÉLÉGRAPHES.*

1. Telegraafi arendamine ja asutuste võrk.
Développement du télégraphe et le réseau des institutions.

Aasta kestvusel on arendatud telegraafi asutuste võrku peamiselt maal, põhimõttel, et telegraaf maal samuti kui linnaski kättesaadav oleks. Uusi asutusi selleks avatud pole, vaid on avatud telegraafiline tegevus juba olemasolevais posti- ja posti-telefoni agentuures (39 agentuuris). Eelmistega kokku toimetavad nüüd telegrammide vastuvõtmist ja üleandmist 50 agentuuri. Asutuste võrk suurenes aasta jooksul üldiselt 25,9% võrra.

Telegraafiasutuste võrk—*Réseau des institutions télégraphiques.*

18. Asutuste liik *Genre des institutions*	Asutuste arv *Nombre des institutions* 1.IV.1928	1.IV.1927	või % +|
Peatelegraafi kontor—*Bureau télégraphique* .	1	1	—
Posti-telegr.-telef. kontoreid—*Bureau de poste de télégraphe et de téléphone*	116	120	— 3,3
Raadiojaamu—*Stations T. S. F*	3	3	—
Posti-telef.-telegr. agentuure—*Agences de poste, de télégraphe et de téléphone*	50	11	+354,5
Kokku—*Total*	170	135	+ 25,9

Agentuures, samuti ka paljuis normaaltüübilisis asutusis (p. t. t. kontorites) sünnib telegrammide vahetus telefoni teel. Telegraafi aparaadid on üles seatud ainult suurema tegevusega asutusis.

2. Telegraafi kasutamine.
Trafic télégraphique

Telegraafi kasutamine, võrreldes eelmise aastaga, on üldiselt vähenenud. Telegrammide arvu järgi vähenemise protsent on 1,4, sõnade arvu järgi aga 1,8. Vähenenud on telegraafi maksu eest kasutamine, kuna maksuvabade telegrammide arv aga suurenemist näitab ja nimelt sisemaalises läbikäimises 30,6% ning välismaalises läbikäimises 5,6% võrra. Ametlikkude maksuvabade telegrammide rohkus sisemaalises läbikäimises on tingitud ametkonna asutuste võrgu ja nende töö organiseerimisest, sest peavalitsus on sunnitud tegema korraldusi ja andma teateid asutusile telegraafi teel. Organiseerimise töö lõppemisel on oodata maksuta telegrammide arvu vähenemist. Tunduvalt on suurenenud ka meteoroloogiliste telegrammide arv, (mis maksuvabade telegrammide liiki kuuluvad), üksikult võttes 32,3% võrra.

Maksu eest telegraafi kasutamise vähenemine oleneb peamiselt telefoni tarvitamise arenemisest.

*) Tulud on Riigikassa eelarve täitmise aruandest veidi suuremad, kuna seal arvestamata kassadesse jäänud summad.

Telegrammide arv—*Nombre des télégrammes.*

19.

	1927/28	1926/27	+ või *(ou)* — %
	1000 — *en 1000*		
Sisemaalisi läinud—*Du service interne, expédiés*	148	139	+ 6,4
Välismaalisi tulnud—*Du service international, reçus*	103	110	— 6,3
Välismaalisi läinud—*Du service international, expédiés*	95	102	— 6,8
Kokku—*Total*	346	351	— 1,4
Telegrammide arv linnades:—*Nombres des télégrammes dans les villes:*			
Sisemaalisi läinud—*Du service interne, expédiés*	117	107	+ 9,3
Välismaalisi tulnud—*Du service international, reçus*	100	107	— 6,5
Välismaalisi läinud—*Du service international, expédiés*	92	99	— 7,1
Kokku linnades—*Total pour les villes*	309	313	— 1,2
Sellest:—*Dont:* Tallinnas—*à Tallinn*	214	224	— 4,4
Sellest:—*Dont:* Tartus—*à Tartu*	35	35	—
Maades kokku—*Total pour les arrondissements*	37	38	— 2,6
Sõnade arv—*Nombre des mots.*			
Sisemaalisi läinud—*Du service interne, expédiés*	2 602	2 427	+ 7,2
Välismaalisi tulnud—*Du service international, reçus*	1 445	1 539	— 6,1
Välismaalisi läinud—*Du service international, expédiés*	1 258	1 441	— 12,7
Kokku—*Total*	5 305	5 407	— 1,8
Sõnade arv linnades—*Nombre des mots dans les villes:*			
Sisemaalisi läinud—*Du service interne, expédiés*	2 220	2 023	+ 9,7
Välismaalisi tulnud—*Du service international, reçus*	1 412	1 502	— 5,9
Välismaalisi läinud—*Du service international, expédiés*	1 221	1 403	— 12,9
Kokku linnades—*Total pour les villes*	4 853	4 928	— 1,5
Sellest:—*Dont:* Tallinnas—*à Tallinn*	3 346	3 453	— 3,1
Sellest:—*Dont:* Tartus—*à Tartu*	817	793	— 3
Maades kokku—*Total pour les arrondissements*	452	479	— 5,6

Vahetatud telegrammide seas oli erilliigilisi telegramme—*Dans le nombre total des télégrammes échangés il y avait des télégrammes spéciaux*

a) Sisemaalises läbikäimises—*Du service interne*

20.

	1927/28	1926/27	+ ehk — % *(ou)*	Linnades *Dans les villes*	Sellest arvust *De ce nombre* Tallinnas *à Tallinn*	Sellest arvust *De ce nombre* Tartus *à Tartu*	Maades *Dans les districts.*
Ametlikke läinud—*De service, expédiés*	16 240	12 574	+ 29,1	12 467	9 853	804	3 773
Muud (meteoroloog.)—*Autres (météorolog.)*	14 882	11 247	+ 32,3	12 095	—	9 009	2 787
Kokku maksuta—*Total (non taxés)*	31 122	23 821	+ 30,6	24 562	9 853	9 813	6 560
Kiirtelegramme—*Télégrammes urgents*	434	572	— 24,1	392	241	42	42
Makstud vastusega—*Avec réponse payée*	1 990	2 316	— 14	1 545	547	196	445
Erikäskjalaga—*Télégrammes exprès*	2 879	3 184	— 9,5	2 309	1 392	308	570
Mitme aadressiga—*Télégrammes multiples*	244	312	— 21,7	234	155	30	10
Ajakirjanduse—*De presse*	—	—	—	—	—	—	—
Aeglased—*Différés*	—	—	—	—	—	—	—
Kokku sisemaal—*Total du service interne*	36 669	30 205	+ 21,4	29 042	12 188	10 389	7 627

b) Välismaalises läbikäimises—*Du service international*

	1927/28 a. arv Tulnud *Reçus*	1927/28 a. arv Läinud *Expédiés*	1927/28 a. arv Kokku *Total*	1926/27 a. arv Tulnud *Reçus*	1926/27 a. arv Läinud *Expédiés*	1926/27 a. arv Kokku *Total*	%	Linnades *Dans les villes*	Sellest arvust *De ce nombre* Tallinnas *à Tallinn*	Sellest arvust *De ce nombre* Tartus *à Tartu*	Maades *Dans les districts*
Ametlisi—*De service*	2 622	2 447	5 069	2 164	2 636	4 800	+ 5,6	4 919	4 425	170	150
Muid—*Autres*	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Kokku maksuta—*Total (non taxés)*	2 622	2 447	5 069	2 165	2 636	4 801	+ 5,6	4 919	4 425	170	150
Kiirtelegramme—*Télégram. urgents*	1 526	1 381	2 907	2 072	1 500	3 572	— 18,6	2 875	2 679	27	32
Makstud vastusega—*Avec réponse payée*	1 282	1 178	2 460	1 272	1 196	2 568	— 4,2	2 371	1 897	164	89
Erikäskjalaga—*Télégrammes exprès*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mitme aadressiga—*Télégrammes multiples*	550	523	1 073	584	928	1 512	— 29,03	1 073	1 008	26	—
Ajakirjandus—*De presse*	1 272	485	1 757	—	—	—	—	1 757	1 757	—	—
Aeglased—*Télégrammes différés*	484	276	760	—	—	—	—	735	672	—	25
Kokku—*Total*	7 736	6 290	14 026	6093	6 260	12 453	+ 12,6	13 730	12 438	387	296

3. Läbikäimine välismaadega. *Trafic international.*

Välismaalises läbikäimises on telegrammide arv, võrreldes 1926/27 aastaga, vähenenud 6,7%. Ka siin vähenemine on maksulistes telegrammides, missugust nähtust tuleb jällegi kanda telefoni tarvitamise arenemise arvele. Eriti märgatav on see läbikäimises Lätiga.

Diagr. 2. Telegrammide vahetus välismaadega—*Echange des télégrammes avec l'étranger;*

1927/1928 a.

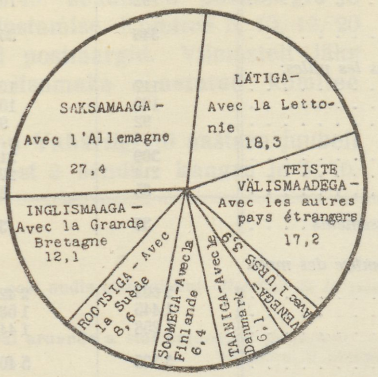

En 1926/1927

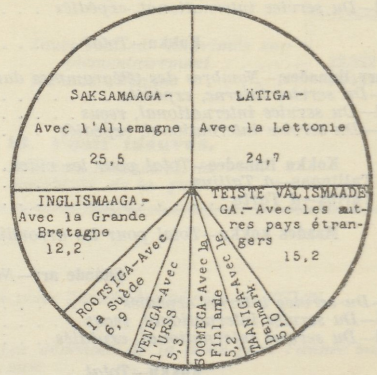

Välismaadega vahetatud telegrammid—*Télégrammes échangés avec l'étranger.*

21.	Läinud—*Expédiés*		Tulnud—*Reçus*		Kokku—*Total*	
	Telegr. arv *Nombre des télégrammes*	Sõnu *Mots*	Telegr. arv *Nombre des télégrammes*	Sõnu *Mots*	Telegr. arv *Nombre des télégrammes*	Sõnu *Mots*
Austria—*Autriche*	763	8 930	616	7 300	1 379	16 230
Belgia—*Belgique*	924	12 659	804	9 524	1 728	22 183
Danzig—*Dantzig*	1 868	32 268	2 221	26 980	4 089	59 248
Helveetsia—*Suisse*	631	7 351	620	9 462	1 251	16 813
Hollandi—*Pays-Bas*	1 984	21 949	2 007	32 094	3 991	54 043
Inglise—*Gr.-Bretagne*	11 034	120 906	12 872	134 636	23 906	255 542
Itaalia—*Italie*	492	7 769	551	11 533	1 043	19 302
Leedu—*Lithuanie*	1 129	14 269	1 426	17 589	2 555	31 858
Läti—*Lettonie*	15 721	309 755	20 341	368 939	36 062	678 694
Norra—*Norvège*	821	9 020	1 367	16 653	2 188	25 673
N. S. V. L.- *URSS*	3 295	61 394	4 572	89 456	7 867	150 850
Poola—*Pologne*	1 767	31 048	1 890	35 951	3 657	66 999
Prantsuse—*France*	3 229	49 627	2 883	39 979	6 112	89 606
Rootsi—*Suède*	8 182	95 848	8 712	123 627	16 894	219 475
Saksa—*Allemagne*	27 909	301 531	26 167	321 806	54 076	623 337
Soome—*Finlande*	5 904	71 501	6 769	91 788	12 673	163 289
Taani—*Danemark*	6 080	65 301	6 152	72 435	12 232	137 736
Čehhoslovakkia—*Tchécoslovaquie*	832	14 830	753	9 784	1 585	24 614
Muud Eur. riigid—*Autres pays européens*	833	9 482	741	10 223	1 574	19 705
Aasia—*Asie*	40	494	188	2 329	228	2 823
Aafrika—*Afrique*	33	287	41	383	74	670
Ameerika Põhja—*Amérique du Nord*	966	10 442	1 039	9 137	2 005	19 579
„ Lõuna-*Amérique du Sud*	40	307	64	381	104	688
Austraalia—*Australie*	120	844	293	2 870	413	3 714
Kokku—*Total*	**94 597**	**1 257 812**	**103 089**	**1 444 859**	**197 686**	**2 702 671**

Toodud tabeli andmete järgi on telegrammide vahetus, võrreldes eelmise aasta vahetusega, suurenenud Saksamaaga, Soomega, Rootsiga ja Taaniga, kuna vähenenud Venemaaga ja Lätiga.

4. Transiit telegrammid *Télégrammes de transit.*

Transiittelegrammide arv on ka vähenenud. Selle nähtuse põhjuseks on raadio kasutamine. Iga riik püüab mööduda telegrammide sihitamisest transiit-teid kaudu, kasutades selle asemel tulusamat otseteed raadio abil.

Transiit telegrammid—*Télégrammes de transit.*

22.	Arv *Nombre*	Sõnad *Mots*
Aruande aastal—*Pendant l'année en cause*	19 944	254 326
1926/27 aastal—*En 1926/27*	20 824	275 056
Rohkem (+) või vähem (—) — *Augmentation (+) ou diminution (—)*	— 880	— 20 730
	— 4,2%	— 7,5%

5. Telegraafi tarvitajate liigid. *Catégories des expédi'eurs des télégrammes.*

Diagr. 3. Tallinna telegraafis 3 päeva jooksul kogutud andmete järgi oli telegramme nende üldarvust %-des:
Sisemaalised—*Internes.* Välismaalised—*Étrangers.*

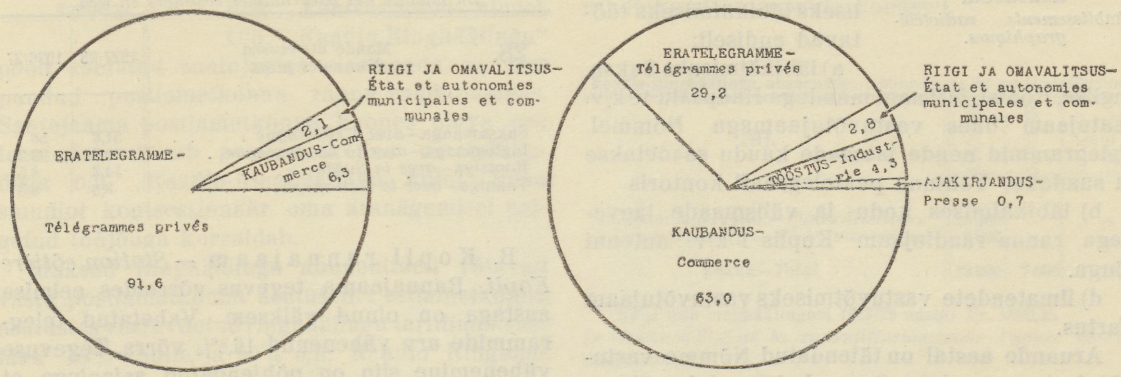

6. Telegrammide vahetus korrespondentidega telefoni teel.
Echange des télégrammes avec les correspondents par le téléphone.

Telegraafi tarvitajaile kättesaadavuse hõlbustuseks, aruande aastal, on maksma pandud telegrammide telefoni teel korrespondentidelt vastuvõtmise- ja adressaatidele edasiandmise kord. See kord on osutunud heaks ja leidnud kasutamist. Erilise tähtsuse omab see kord maal, kus telegraafi asutuste võrk õredam.

Korrespondentidega telefoni teel vahetatud telegrammid.
Télégrammes échangés avec les correspondants par le téléphone.

23.	Tallinnas *à Tallinn*	Teisis linnes *Dans les autres villes*	Maal *A la campagne*	Kokku *Total*
Sisemaalisi—*Internes* . . .	8 635	486	5 865	14 986
Välismaalisi—*Etrangers* .	—	133	60	193
Kokku—*Total* .	8 635	619	5 925	15 179

7. Telegraafi tehnika ala.
Technique télégraphique.

Telegraafi tehnika alal ametkond uuendusi ette võtnud ei ole. Ülesse on seatud vaid mõnes asutuses Morse aparaadid. Uuemate abinõude järgi ei ole vajadust ette näha ka tulevikus, sest olemasolevad seaded rahuldavad hariliku korrashoiu juures, täielikult läbikäimise nõuded.

a) Telegraafiasutuste aparaatide koosseis.
Types des appareils des bureaux télégraphiques.

24.	Aparaatide arv. *Nombre des app.* 1.IV.1928	1.IV.1927	+ või *(ou)* — %
Aparaatide nimetused *Dénominations des appareils:*			
Morse	157	152	+ 3,3
Hughes	9	9	—
Klopfer	5	5	—
Raadio üleandm.—*Radio, appareil transmetteur*	2	2	—
Raadio vastuvõtm.—*Radio, app. récepteur*	4	3	+ 33,3
Kokku—*Total* .	177	171	+ 3,5

b) Muud abinõud—*Autres moyens techniques.*

25.	Arv—*Nombre* 1.IV.1928	1.IV.1927	+ või *(ou)* —%
Abinõude nimetused *Dénominations des moyens.*			
Elemendid, Meidinger-*Eléments, Meidinger*	815	764	+ 6,6
Elemendid, teised—*Eléments, autres*	29	25	+ 16
Akkumulaatorid—*Accumulat.* .	211	232	9
Simultaan transformaatorid — *Transformat. simultanés* .	224	224	—
Kokku—*Total* .	1279	1245	+ 2,7

C) Juhtmed. — *Fils.* Telegraafi ja telefoni juhtmete vahel täpse vahe tegemine on arvudes võimata; need asuvad ühiseil postel ja ühiseis kaableis. Puht telegraafi juhtmeid on endiselt 1 278 *km*, kuna simultaneerituid telegraafi-telefoni juhtmeid 9101 *km*, milledest pool, s. o. 4550,5 *km* tuleb arvata telegraafi juhtmeiks ja pool telefoni omadeks (v. tab. 40, lhk. 21).

8. Telegraafi tasuvus.
Revenus de télégraphe.

Telegraafi tulud ja kulud—*Recettes et dépenses du télégraphe.*

26.	1000 *kr.*
1927/28 eelarve aastal telegraaf andis sissetulekut—*Pour l'année budgétaire 1927/28 le télégraphe a donné un revenu brut de*	446*)
Telegraafi alal oli väljaminekuid aruande aastal—*Dépenses pour le télégraphe pendant la même année:*	
a) telegraafiteenijate (ekspluatatsiooni alal) palk, laste abiraha ja varustus—*employés du télégraphe (section de l'exploitation) salaires, secours aux enfants, secours médical et secours pour équipement*	172,9
b) seesama kulu tehnilisel alal—*dépenses analogues pour la section technique*	25
c) telegraafi korrashoid—*entretien des télégraphes*	115,8
d) telegraafi arendamine—*construction des télégraphes*	2,9
e) rahvusvahelised maksud—*paiements internationaux*	73,9
f) üldkulude (kantselei, majapidamine jne.) telegraafi osa—*dépenses générales pour les télégraphes (frais de bureaux, frais économiques)*	31,3
Kokku—*Total*	421,8
Ülejääk—*Revenu net* + ...	24,2

*) Tulud on Riigikassa eelarve täitmise aruandest veidi suuremad, kuna seal arvestamata kassasse jäänud summad.

IV. RAADIOTELEGRAAF JA RINGHÄÄLING — *T. S. F. ET RADIODIFFUSION.*

1. Raadiotelegraafi asutused.
Etablissements radiotélégraphiques.

Raadio kaudu telegraafiliseks läbikäimiseks töötavad endiselt:

a) läbikäimiseks Saksa, Inglise, Rootsi, ja Taani maadega Haapsalu 10 k/v. saatejaam ühes vastuvõtujaamaga Nõmmel. Telegrammid nende jaamade kaudu saadetakse ja saadakse Tallinna peatelegraafi kontoris.

b) läbikäimises kodu- ja välismaade laevadega ranna raadiojaam Koplis 1 k/v. antenni jõuga.

d) ilmateadete vastuvõtmiseks vastuvõtujaam Tartus.

Aruande aastal on täiendatud Nõmme vastuvõtujaama seadet. On valmistatud ja ülesse seatud teine kiirkirjutamise seadega (ondulaatoriga) vastuvõtu seade. Nüüd võib Nõmme jaam võtta vastu telegramme korraga neljalt saatejaamalt. Tegelikult on tulnud aga võtta vastu korraga ainult kahelt saatejaamalt. Raadiojaamade ajanõuetele vastavale kõrgusele tõstmine nõuab veel palju tööd ja kulu.

Peale postiametkonna raadiojaamade on olemas veel saate- ja vastuvõtu raadiojaamad Sõjaministeeriumil, 3 ranna ja 15 kaubalaeval (viimaste hulka arvatud ka päästelaevad ja jäämurdjad).

2. Raadiojaamade tegevus.
Activité des postes radiotélégraphiques.

A. Haapsalu-Nõmme jaam. — *Station Haapsalu-Nômme.* Raadio teel telegrammide vahetus on telegrammide arvu järgi 5,5% võrra vähenenud kuid sõnade arvu järgi 0,5% võrra suurenenud.

Haapsalu-Nõmme jaama kaudu vahetatud telegrammid.
Trafic télégraphique échangé par la station Haapsalu-Nõmme.

27.	Arv—*Nombre* 1927/28	Arv—*Nombre* 1926/27	+ või *(ou)* — %
Tulnud—*Reçus*	44 439	48 028	— 7,4
Läinud—*Expédiés*	43 294	44 294	— 2,2
Kokku—*Total*	87 733	92 322	— 5,5
Sõnade arv—*Nombre de mots*	1 005 438	1 000 143	+ 0,5

Telegrammide arvust vahetatud %-des.
Du nombre des télégrammes échangés en %%.

28. Maade nimetused *Noms des pays*	1927/28	1926/27
Saksamaaga—*avec l'Allemagne*	51,6	56
Inglismaaga—*avec la Gr.-Bretagne*	30,3	29,2
Rootsiga—*avec la Suède*	14,3	6,5
Taaniga—*avec le Danemark*	3,8	8,3

B. Kopli rannajaam. — *Station côtière Kopli.* Rannajaama tegevus võrreldes eelmise aastaga on olnud väiksem. Vahetatud telegrammide arv vähenenud 16,5% võrra. Tegevuse vähenemine siin on põhjendatud asjaoluga, et jääolud möödunud talvel kergemad olid, kui eelmisel talvel.

Kopli jaama tegevus—*Activité de la station Kopli.*

29.	Telegrammide arv *Nombre de télégrammes* 1927/28	Telegrammide arv *Nombre de télégrammes* 1926/27	+ või *(ou)* — %
Tulnud—*Reçus*	973	1145	—15
Läinud—*Expédiés*	189	247	—23.4
Kokku—*Total*	1162	1392	—16,5

D. Tartu vastuvõtu raadiojaam.— *Poste récepteur de Tartu.* Tartu jaam oli endiselt postiametkonna kulul ilmateadete vastuvõtmise otstarbel Tartu meteoroloogia observatooriumi teenistuses.

Ilmastiku kaardi kokkuseadmiseks ja ilmateadete laialisaatmiseks on Tartu observatooorium aruande aastal saanud ja saatnud postiametkonna telegraafi kaudu maksuta 14 882 telegrammi.

3. Raadiotelegraafi tasuvus.
Etat financier de la T. S. F.

Haapsalu-Nõmme raadiojaama tegevusest saadud tulu 1927/28 a. — *Revenu reçu de l'activité de la station T. S. E. Haapsalu-Nõmme en 1927/28.*

	Kr.
Üldine telegraafi sissetulek— *Revenu général du télégraphe*	446 000*)
Sellest sisemaaliste telegrammide arvel—*Dont pour les télégrammes internes*	111 000
Jääb—*Reste* — Sissetulek välismaaliste telegrammide eest—*Revenu des télégrammes internationaux*	335 000
Selles summas on:—*Cette somme comprend:*	
a) Eesti terminaalmaksud—*Taxes terminales estoniennes*	191 847
b) Eesti transiitmaksud—*Taxes de transit estoniennes*	143 153
c) Terminaaltakside summast langeb raadio arvele—*Du montant des taxes terminales revient à la T. S. F.*	72 392
d) Transiitmaksude summast langeb raadio arvele—*Du montant des taxes de transit revient à la T. S. F.*	108 111
Tulud kokku (c+d)—*Revenu total (c+d)*	180 503
Kulud—*Dépenses.*	
Tehnilised kulud raadio alal—*Dépenses techniques de la T. S. F.*	38 460
Personaal ja muud kulud—*Personnel et autres dépenses*	31 788
Jaama ja sisseseadete soetamise kuludest (24 000 000 sendist 10% aastas amortisatsiooni ja kapitali % peale— *Pour l'amortissement 10% par an de la somme d'acquisition des bâtiments aves les frais d'installation*	24 000
Kulud kokku—*Total des dépenses*	94 248
Puhaskasu—*Revenu net*	86 255

*) Tulud on Riigikassa eelarve täitmise aruandest veidi suuremad, kuna seal arvestamata kassadesse jäänud summad.

4. Raadio-Ringhääling.
Diffusion radiotéléphonique.

Ringhäälingut toimetab Eestis o/ü. „Raadio-Ringhääling" kontsessiooni alusel. O/ü. „Raadio-Ringhäälingu" poolt soetatud saatejaama sisseseade on üles pandud postiametkonna ranna raadiojaamas. Saatejaama postiametkonna hoones oleva osa teenimine sünnib postiametkonna ametnikkudega o/ü. „Raadio-Ringhäälingu kulul, kuna stuudiot kontsessionäär oma äranägemisel palgatud tööjõuga korraldab.

Maksud Ringhäälingu abonentidelt võtavad vastu postiametkonna asutused. Postiametkonna asutustes vastuvõetud ringhäälingu tariifimaksust läks 10% riigile ja 90% o/ü. Raadio Ringhäälingule.

Rinhäälingusse puutuvaid määrusi on aruande aastal elunõuete kohaselt parandatud raadiokomitee soovide kohaselt.

Raadio-Ringhäälingu abonendid —*Abonnés de la radiodiffusion.*

30.	I.IV.1928	I.IV.1927	+ või *(ou)* — %
Detektor aparaatid.—*Postes détecteurs* .	10 206	—	—
Lampaparaatidega—*Postes aux lampes*	3 700	—	—
Kokku—*Total*	13 906	7 000	+98,5

Riigi tulu ringhäälingust 1927/28 aastal *Kr.* 9970,35
Le revenu d'État de la radiodiffusion pour l'année 1927/28 Cour. 9 970,35.

V. TELEFON — *TÉLÉPHONE.*

1. Telefoni arendamine.
Développement du téléphone.

Aruande aastal jatkati telefoni arendamist ja korraldamist ülesseatud põhimõttel, et telefon oleks riigis kättesaadav igale kodanikule võimalikult ühesugustel tingimustel. Selles sihis on:

1) Tihendatud telefoniasutuste võrku uute asutuste avamise ja olemasolevate asutuste, enam tarvidusele vastavaisse kohtesse, ümberpaigutamise teel.

2) Suurendatud kõnede läbilaske võimet uute ühendusjuhtmete ehitamise abil.

3) Kõnede kostmise tõstmiseks muudetud ühejuhtmelisi ühendusi kahejuhtmelisiks, välja vahetatud tehnilisile tingimusile mittevastavaid ühendusjuhtmeid, kõrvaldatud juhtmeist suuretakistusega jätke, võetud välja kaableist Tallinna kaugeühenduste juhtmed ja korraldatud aruande aastal maksmapandud tehnilise määrustiku nõuetele vastavalt asutuste sisendusi.

a) Asutused -- *Etablissements.*

Uutest asutustest avatud--*Etablissements nouveaux:*
1) Telefoniagentuure—*Agences téléphoniques* 15
2) Telefoniag. riigi kollektiivkeskjaame—*Stations centrales collectives d'État* 8
3) Telefoni erakollektiivkeskjaame—*Stations centrales collectives privées* 1
4) Telefoni kõnepunkte—*Téléphones publics* 130
Telefoniasutuste arv üldiselt suurenenud 23,7% võrra—*Le nombre des établissements téléphoniques s'est accru de 23,7%.*

Telefoniasutuste võrdlustabel—*Tableau comparatif des établissements téléphoniques.*

31.	Arv—*Nombre* 1. IV. 1928	Arv—*Nombre* 1. IV. 1927	+ või *(ou)* —%
Asutuste nimetused—*Désignations des établissements:*			
Iseseisvaid telefoni keskjaamu—*Stations centrales téléphoniques*	3	3	—
Keskjaamu p.t.t. kontorites—*Stations téléphoniques dans les bureaux de poste, de téléphone et de télégraphe*	111	114	— 2,6
Telefoniagentuure—*Agences téléphoniques*	56	39	+43,6
Riigikollektiiv-keskjaamu—*Stations centrales collectives d'État*	57	59	— 3,4
Erakollektiiv-keskjaamu—*Stations centrales collectives privées*	4	3	+33,3
Telefoni kõnepunkte—*Téléphones publics*	514	384	+35,3
Kokku—*Total*	745	602	+23,7
Kõnepunktidest varustatud automaat rahakasseerijaiga — *Téléphones publics munis d'une caisse automatique*	115	90	+26,6

A. Asutused.—*Etablissements.* Telefoni keskjaamade vähenemine oleneb sellest, et kaks vähemategevusega p. t. t. kontorit: Halliste ja Kolkja muudetud agentuurideks kuna üks (Kasari) aga lihtkõnepunktiks posti agentuuris, kusjuures viimase vähene arv abonente paralleelseadelisteks abonentideks kõnepunkti ühendusel kujundatud.

Kõnepunktid on avatud peamiselt postiagentuurides ja mõningais raudteejaames. Väljaspool nimetatud asutusi on avatud kõnepunktid ainult nende sissetuleku kindlustamise korral kõnepunkte soovijate poolt.

Kõnepunktide arv asukohtade järgi
Nombre des postes publiques d'après leurslieux d'établissement

32.	Arv *Nombre*	
Vallamajades—*Dans les Administrations communales*	183	Neist postiagentuures
Raudteejaamades—*Aux gares* . . .	111	286
Mujal—*Ailleurs*	220	*Dont dans les agences*
Kokku—*Total* . . .	514	*postales 286.*

Parema korraldamise ja ökonoomilisema teenimise otstarbel on olemasolevaist asutusist raudteejaamusse ümber paigutatud Liiva ja Risti keskjaamad (p.t.t. kontorid),—esimene Riisipere ja teine Risti raudteejaama.

Diagr. 4. Kõnekohtade arvu kasv 1919—1927 a.
Accroissement du nombre des postes téléphoniques de 1919 à 1927.

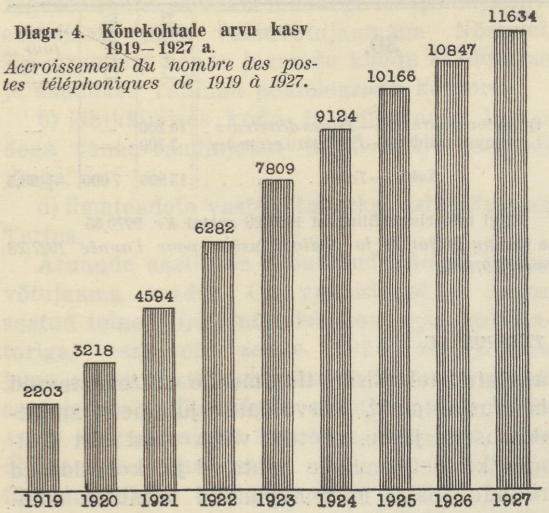

B. Abonentvõrk. — *Réseau des abonnés.* Telefoniasutuste võrgu arendamisega ühiselt on arendatud telefoni ala ka uute abonentseadete juureehitamise näol. Uusi abonente on 1927/28 aastal juure tulnud (võrreldes 1926/27 a. andmetega) 787 tk. või %%-des 7,2. Juuretulek on võrdlemisi väike, eelmisil aastail küünis see ikka tuhande ja enam abonendini. Vähese juurekasvu põhjuseks oli Tallinna keskjaama täiesulatuses arendamise võimatus. Peakeskjaama oli võimalik uusi abonente juure võtta ainult aboneerimisest äraütelnute asemele. Tegelik arendamine sündis ainuüksi abikeskjaamade (Kopli, Kreutzvaldi ja Nõmme keskj.) kaudu, millest siis ka Tallinna telefonivõrgu abonentide juurekasv oli kõigest 45 abonenti või 1,1%

Järgnev tabel selgitab telefoni kõnekohtade juurekasvu linnes ja maal.

Linnade ja maade kõnekohtade arv
Postes publics de téléphone d'après les villes et arrondissements.

33.	Arv—*Nombre* 1. IV. 1928	Arv—*Nombre* 1. IV. 1927	% + —
a) Linnad-*Villes:*			
Tallinn ja Nõmme	4 126	4 081	+ 1,1
Tartu	1 196	1 057	+ 13,1
Pärnu	504	400	+ 26
Narva	299	279	+ 7,1
Viljandi	271	248	+ 9,2
Rakvere	264	234	+ 12,8
Võru	200	175	+ 14,2
Valga	167	142	+ 17,6
Haapsalu	152	141	+ 7,8
Kuressaare	138	126	+ 9,5
Paide	130	124	+ 4,8
Petseri	103	94	+ 9,5
Põltsamaa	78	77	+ 1,3
Türi	75	74	+ 1,3
Tapa	68	64	+ 6,2
Tõrva	57	68	— 17,6
Paldiski	35	36	— 2,8
Kokku—*Total*	7 863	7 420	+ 6
b) Maad-*Arrond.*			
Harju	527	524	+ 0,6
Järva	239	215	+ 11,1
Lääne	269	234	+ 15
Petseri	72	67	+ 7,4
Pärnu	600	515	+ 16,4
Saare	100	83	+ 20,4
Tartu	739	706	+ 4,6
Valga	106	96	+ 10,4
Viljandi	231	207	+ 11,6
Viru	648	563	+ 15,1
Võru	240	217	+ 6
Kokku—*Total*	3 771	3 427	+ 9,7
Üldse-*Gr. total*	11 634	10 847	+ 7,2

Kõnekohtade jaotus linnade ja maade järgi on ligikaudne. Täpne vahetegemine on raske, sest paljude linnakeskjaamade kõnekohtade asukohad on väljaspool linnapiire (maal).

Kõnekohad maksustamise mooduse järgi—*Postes téléphoniques d'après le mode d'installation.*

34.	Arv—*Nombre*
Lihtseadelisi abonente—*Abonnés avec une installation simple*	8 745
Abikõnekohtadega abonente—*Abonnés avec des postes supplémentaires*	869
Koduste keskjaamade abonente—*Abonnés des stations centrales privées*	147
Erituüpi seadetega abonente — *Abonnés avec des installations d'un type spécial* { Haruliini—*Des branchements*	6
{ Paralleelseadelisi—*Des installations parallèles*	904
Postiametkonna maksuvabu—*Postes gratuits de l'Administration des postes*	330
Kõnepunkte—*Postes publics*	693
Kokku—*Total*	11 634
Abikõnekohti—*Postes supplémentaires:*	
a) maksulisi—*payants*	1 526
b) ametkonna maksuvabu—*Gratuits de l'Administration des postes*	54
Kokku—*Total*	1 580

Toodud tabeli kõnepunktide arvus on näidatud ka need kõnekohad, missugused, määratud keskjaamade ja agentuuride juures publiku kasutamiseks.

Telefoni kõnekohtade arv on kasvanud järjekindlalt.

Elanikkude arv ühe kõnekoha peale.
Nombre des habitants par un poste téléphonique.

35.	
1919 a.	503
1928 a.	96

Linnade- ja maakõnekohtade vahekord võrreldes elanikkude arvuga:

Elanikkude arv kõnekoha peale.
Nombre d'habitants par poste téléphonique.

36.	1928 a. algul *Commencement de 1928*	1927 a. algul *Commencement de 1927*	Vahe % *Différence*
Linnades—*Dans les villes* .	35	37	— 5,4
Maal—*Dans les districts* .	225	249	— 9,6
Linnades ja maal kokku—*Total dans les villes et les districts*	96	102	— 5,8

2. Telefoni kasutamine. *Trafic téléphonique.*

Telefoniühenduste kasutamine on aasta-aastalt kasvanud. Järgnev diagramm näitab seda kasvu piltlikult.

Läinud aastal on telefoni ühenduste kasutamine võrreldes eelmise aasta kasutamisandmetega kasvanud üldiselt 14,3%. Kasvanud on nii kohalikkude kui ka kaugekõnede arv. Vähenemine on olnud ainult väljakutsetes ja järelpärimistes. Järgnevas tabelis toodud arvud näitavad kasutamise kasvu ja kahanemist üksikasjaliselt:

Diagr. 5. Telefoniühenduste kasutamise arnemine 1921—1927 a.
Développement du trafic téléphonique de 1921 à 1927.

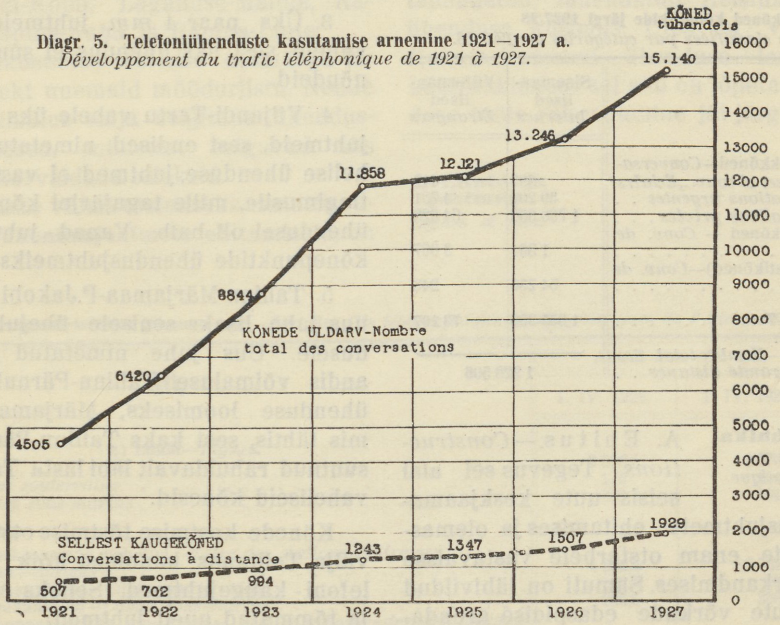

Telefoniühenduste kasutamine—*Trafic téléphonique.*

37.	1927/28 a.	1926/27 a.	% ±
Kohalikke kõnesid—*Conversations locales*	13 003 979	11 487 384	+ 13,2
Nendest — *Dont:*			
a) Abonentide omavahelisi—*Entre les abonnés*	12 788 703	11 292 076	+ 13,2
b) Võõrastele avalikkudest kõnepunktidest—*Des étrangers aux postes publiq.*	215 276	195 308	+ 10,2
Kaugekõnesid—*Conversations à grande distance:*			
Sisemaalisi — *Internes*	1 805 399	1 451 824	+ 27,8
Välismaalisi — *Etrangers:*			
tulnud—*à destination de l'Estonie*	37 397	27 620	+ 35,4
läinud—*originaires de l'Estonie*	35 710	27 792	+ 28,4
Väljakutseid [1])—*Appels*	203 170	246 736	— 17,6
Järelepärimisi—*Demandes de renseignements*	3 255	3 557	— 8,4
Kõnelekutseid—*Avis d'appel*	1 036	940	+ 10,2
Kokku kasutatud korda—*Le téléphone a été utilisé au total* . .	15 139 946	13 245 853	+ 14,3

Kohaliku tähendusega kasutamises ja välismaalisis kaugekõneis on olnud elavam tegevus linnade keskjaamus, kuna sisemaalisis kaugekõneis on maakeskjaamad linnest ees.

[1]) Väljakutseid tulnud—100 474—*Nombre des appels reçus.*

Kõnede arv linnades ja maal—*Nombre des conversations dans les villes et à la campagne.*

38.

	Linnad—*Villes* 1927/28	Linnad—*Villes* 1926/27	% ±	Maad—*Dans les arrond.* 1927/28	Maad—*Dans les arrond.* 1926/27	% ±
Kohalikke kõnesid—*Conversations locales*	11 900 995	10 257 552	+ 16,2	1 102 984	1 229 832	— 10,3
Neist Tallinnas—*à Tallinn*	8 220 086	7 121 824	+ 15,4	—	—	—
Dont Tartus—*à Tartu*	1 566 541	1 420 364	+ 13,3	—	—	—
Kaugekõnesid—*Conversations à grande distance:*						
1) Sisemaalisi—*Internes*	891 011	657 652	+ 35,4	964 388	794 172	+ 21,4
Neist Tallinna—*à destination de Tallinn*	226 890	184 652	+ 22,8	—	—	—
Dont Tartu—*à destination de Tartu*	133 082	120 534	+ 10,4	—	—	—
2) Välismaalisi—*Etrangers*	72 226	54 684	+ 32	881	728	+ 24,4
Neist Tallinnaga—*Avec Tallinn*	61 411	45 960	+ 33,6	—	—	—
Dont Tartuga—*Avec Tartu*	3 007	2 280	+ 31,8	—	—	—
Väljakutseid—*Appels*	119 673	119 092	+ 0,4	83 497	127 644	— 34,5
Neist — *Dont:*						
Järelepärimisi—*Demande de renseignements*	2 927	1 953	+ 45	328	1 604	— 79,5
Kõnelekutseid—*Avis d'appel*	170	188	— 9,6	866	752	+ 15,1
Kokku—*Total*	12 987 002	11 091 121	+ 14	2 152 944	2 154 732	— 0,1

Kaugekõned kõnelikide järgi 1927/28
Conversations classifiées par catégories en 1927/28.

39.

	Sisemaalised *Internes*	Välismaalised *Étrangers*	
Tähtajalised ja välkkõned—*Conversations à heures fixes et conv. „Eclairs"*	397	413	
Kiirkõned—*Conversations urgentes*	39 202	4 751	
Lihtkõned—*Conversations privées*	1 760 006	64 628	
Ajakirjanduslikud kõned — *Conv. de presse*	1 564	3 067	
Teenistuskõned (postikõned)—*Conv. de service*	54 230	248	
Kokku—*Total*	1 855 399	73 107	
Üldse kaugekõnesid:—*Nombre total des conversations à grande distance*			1 928 506

3. Telefoni tehnika ala.
Technique téléphonique.

A. Ehitus.—*Constructions.* Tegevus sel alal seisis uute keskjaamade ja ühendusjuhtmete ehitamises ja olemasolevate asutuste enam otstarbele vastavaisse kohtesse ümberkandmises. Samuti on läbiviidud rida töid üksikute võrkude edaspidise arendamise suhtes.

Uutest asutustest ehitatud 15 agentuuri ja 9 kollektiivkeskjaama. Olevaid asutusi uutesse asukohtadesse ümberkantud: 4 keskjaama ja üks agentuur.

Uute ühendusjuhtmete ehitus läbi viidud peamiselt punktide vahel, kus koormatus kõnedega suur oli või jälle kus ühendused tehnilisile tingimusile ei vastanud. Nii on ehitatud:

1. Tallinn-Tartu vahele üks paar uusi 3 *mm* pronkstraadist juhtmeid, missugused kasutatud nüüd Tartust Valga poole minevate endiste pronks juhtmetega peamiselt Helsinki-Riia ühenduseks. Transiitkõnede puudumisel kasutatakse loodud ühendust veel Tallinn-Riia ja ka Lõuna-Eesti asutuste kõnede Tallinnaga vahetamiseks.

2. Üks paar 4 *mm* ts. raudtraadist juhtmeid Tallinn-Türi vahele, missugused kasutatud Tallinn-Viljandi teiseks ühenduseks, kuna Tallinn-Türi-Viljandi ühine ühendus Tallinn-Türi otseühenduseks jäetud.

3. Üks paar 4 *mm* juhtmeid Tallinn-Kolga vahele, sest üks ühendus ei suutnud rahuldada nõudeid.

4. Viljandi-Tartu vahele üks paar 4 *mm* uusi juhtmeid, sest endised, nimetatud punktide vahelise ühenduse, juhtmed ei vastanud tehnilisile tingimusile, mille tagajärjel kõnede kostvus sel ühendusel oli halb. Vanad juhtmed kasutatud kõnepunktide ühendusjuhtmeiks.

5. Tallinn-Märjamaa-P.Jakobi vahele üks 4 *mm* uus juhe, lisaks senisele ühejuhtmelisele ühendusele. Uus juhe nimetatud punktide vahel andis võimaluse Tallinn-Pärnule kolmandama ühenduse loomiseks, Märjamaa vahetalitusel, mis tähtis, sest kaks Tallinn-Pärnu ühendust ei suutnud rahuldavalt läbi lasta Tallinna- ja Pärnu vaheliseid kõnesid.

Kõnede kostmise tõstmise otstarbel on toodud välja Tallinnas kaableist kõik telegraafi ja telefoni kaugejuhtmed. Selleks ehitatud uus liin ja tõmmatud uued juhtmed.

Peale nimetatute ehitati veel uued ühendused:

Rakvere-Jõhvi vahele ühes uue liiniga Püssi vahel, Tallinn-Tapa, Paide-J. Jaani, P. Jakobi-Peetri, Kabli-Heinaste, Põltsamaa-Võhma, Põltsamaa-Pilistvere ja Paide-Koigi vahele. Viimane ühendus on uut liini mööda.

Üksikute võrkude arendamise alal on läbi viidud suuremad kaabli tööd Tallinnas. Siin oli suurem töö Suure-Tartu maanteel, kus elektritrammi käimapanuks tuli ära kaotada õhu liin. Samuti suuremad kaabli tööd olid Viljandis, kus tekkis tarvidus keskjaama ümberkandmisest. Ka teisis linnes, kus õhuliinid juhtmeiga koormatud olid, on majanduslikkude võimaluste piires kaableid muretsetud ja kasutatud, nagu: Tartus ja Narvas.

Tallinna telefonivõrgu edaspidise arendamise alal on väljatöötatud automatiseerimise kava ja nimelt, et asutatakse kõige pealt Kreutzvaldi t. Nr. 10—2000 numbriline automaatalajaam koostöötamiseks praeguse induktor keskjaamaga. Kava teostamine on ette nähtud 1928/29 a. peale.

Kõnekostmise tõstmiseks, olemasolevate ühenduste kaudu, jätkati vanade ristatuste ümbertegemist ja seni ristatamata ühenduste nendega varustamist, roostetanud ja tinutamata jätkude juhtmeist väljalõikamist, keskjaamade sisenduste tehnilisile tingimusile vastavalt ümbertegemist, asutuste vahelisil kauge- ja abonentühendusil mittevastava diameetriga juhtmete ümbervahetamist ja ühejuhtmeliste kaugeja abonentühenduste kahejuhtmelisiks ehitamist.

Asutustevahelisi ühendusi ehitati kahejuhtmelisiks: Rakke-Vägeva, Vändra-Aluste-Kärgu, Palamuse-Roela, Kavastu-Kolkja, Laimjala-Uue Löve, Rakvere-V. Nigula-Aseri, V. Jakobi-Roela, lisaku-Tudolinna, Orissaare-Maasi, Orissaare-Taaliku, Viljandi-Kõpu, Lüganuse-Maidla, Räpina-Võõbsu, Räpina-Naha ja Räpina-Linte.

Samuti kõnekostmise tõstmise eesmärgil on soetatud komplekt uuemaid mõõduriistu. Nende abil avaneb võimalus välja selgitada ühendusjuhtmete omadused, millistest selguvad siis puudused, mis kõrvaldada tuleksid.

Kõnede läbilaske võime tõstmiseks asutuste vahel, ilma uute ühendusjuhtmete ehitamiseta, on töötatud peamiselt teoreetiliselt fantoom ühenduste loomise alal. Selleks on välja töötatud ristatuste kavad ja mõningate ühendusjuhtmete ümberasetamise vajadused. Fantoomühenduste korraldamine on ette nähtud 1928/29 a. Tartu-Valga ja Rakvere-Jõhvi vahel ning uute juhtmete paari ehitamise järele Tallinn-Tartu vahel veel Tallinn-Valga vahele. Aruande aastal on prooviks sisseseatud fantoomühendus Tallinn-Tapa vahele, kuid mõningate tehniliste puuduste pärast ei ole töö läbikäik sel küllalt rahuldav. Puuduste kõrvaldamise järele on loota häid tagajärgi.

B. Välismaadega läbikäimine. — *Communication avec les pays étrangers.* Välismaadega läbikäimises on, nagu eelpool tähendatud, lahendatud Helsinki-Riia transiitühenduse küsimus. Üles on võetud Tallinn-Kaunas-Varssavi ühenduse loomise küsimus. Läbirääkimised sel alal on lõpetatud kuna ühenduse tööle rakendamine jäi järgnevaks aastaks.

4. Liinid ja juhtmed.
Lignes et fils.

Postiametkonna telegraafi-telefoni juhtmete seis—*Etat des fils télégraphiques et téléphoniques de l'Administration des postes.*

40.	Arvud *km.*—*En km*		+ või *(ou)* — %
	1. IV. 1928.	1. IV. 1927.	
a) Liinid—*Lignes.*			
Õhu—*Aériens*	9 376,5	9 276	+ 1,1
Maakableid—*Câbles souterrains*	173	181	— 4,4
Veekaableid—*Câbles sous-marins*	369,5	391	— 5,2
Neist:—*Dont:*			
1. Keskjaamade vahelisi—*Entre des stations centrales:*			
Õhu—*Aériens*	4 202,5	3 731	+ 12,6
Maakaableid—*Câbles souterrains*	20,5	20	+ 2,5
Veekaableid—*Câbles sous-marins*	259,5	336	— 22,7
2. Abonentseadete liine linnas—*Lignes urbaines des installations d'abonnés:*			
Õhu—*Aériens*	419,5	416	+ 0,8
Maakaableid—*Câbles souterrains*	148	161	— 4,3
3. Abonentseadete liine maal—*Lignes rurales des installations d'abonnés:*			
Õhu—*Aériens*	4 754,5	5 129	— 7,4
Maakaableid—*Câbles souterrains*	3,5	—	—
Veekaableid—*Câbles sous-marins*	110	62	+ 77,4
b) Juhtmed—*Conducteurs.*			
Õhu—*Aériens*	55 092,5	50 180	+ 9,7
Õhukaablisooni—*Conducteurs de câbles aériens*	6 274,5	5 530	+ 13,4
Maakaablisooni—*Conducteurs de câbles souterrains*	15 118,5	12 932	+ 16,9
Veekaablisooni—*Conducteurs de câbles sous-marins*	628	660	— 4,8
Neist:—*Dont:*			
1. Keskjaamade vaheliste ühenduste juhtmeid—*Conducteurs de communications entre les stations centrales:*			
Õhu—*Aériens*	255 155	23 276	+ 9,6
Õhukaablisooni—*Conducteurs de câbles aériens*	8,5	—	—
Maakaablisooni—*Conducteurs de câbles souterrains*	151	142	+ 6,3
Veekaablisooni—*Conducteurs de câbles sous-marins*	516,5	594	— 13
Nende sees simultaneeritud juhtmeid—*Dans ce nombre il y a des conducteurs simultanés*	9 101	8 870	+ 2,6
ja puht telegraafi ühenduste juhtmeid—*et des conducteurs des communications proprement télégraphique*	1 278	1 278	—
2. Abonentseadete juhtmeid linnas—*Conducteurs urbaines des installations d'abonnés:*			
Õhu—*Aériens*	7 537,5	7 727	— 2,4
Õhukaablisooni—*Conducteurs de câble aériens*	5 520	5 239	— 5,3
Maakaablisooni—*Conducteurs de câbles souterrains*	14 951,5	12 790	+ 16,9
3, Abonentseadete juhtmeid maal—*Conducteurs rurales des installations d'abonnés*			
Õhu—*Aériens*	22 039,5	19 177	+ 9
Õhukaablisooni—*Conducteurs de câbles aériens*	746	301	+ 147
Maakaablisooni—*Conducteurs de câbles souterrains*	16	—	—
Veekaablisooni—*Conducteurs de câbles sous-marins*	111,5	66	+ 68,9

Maakaablite vähenemise (pikkuses) põhjuseks on asjaolu et vähema mahulised kaablid asetatud suurema mahulistega. Veekaablid on väljavõetud ja kõlbmatuks muutumise tagajärjel (miinikaablid) arvelt maha kustutatud.

Abonentseadete õhuliinide vähenemine oleneb sellest, et uute asutuste avamisega muutusid endised abonentseadete liinid asutuste vahelisteks liineks. Linnes on aga õhuliine asetatud kaabliliinidega.

5. Kommutaatorid ja aparaadid. (v. tab. 41)
Commutateurs et appareils (v. tab. 41).

6. Telefoni tasuvus.
Revenus du téléphone.

Telefoni tasuvus on näha alljärgnevast tabelist:

Telefoniaparaadid ja ühendusabinõud
Appareillage téléphonique

41.

	Arv—*Nombre* 1. IV. 1928	Arv—*Nombre* 1. IV. 1927	± või *(ou)* %
Telefoni kommutaatorid *Commutateurs téléphoniques*			
Mitmekordsed—*Multiples* . . .	42	38	+ 15,6
Automaat klappidega—*à volets automatiques*	2	2	—
Automaat—*Automatiques* . . .	3	3	—
Kahejuhtmelised—*à 2 conduct.*	217	192	+ 13
Ühejuhtmelised—*à 1 conducteur*	—	9	—
Numberkastid—*Tableaux indicat.*			
Kahejuhtmelised—*à 2 conduct.*	20	—	—
Ühejuhtmelised—*à 1 conducteur*	8	—	—
Telefoniaparaadid — *Appareils téléphoniques.*			
Riigi omad — *Appartenant à l'État*	11 380	10 797	+ 5,4
Abonentide omad—*Appartenant aux abonnés*	1 141	926	+ 22,1

Telefoni tulud ja kulud — *Recettes et dépenses du téléphone.*

42.

	1000 *kr.*
1927/28 eelarve aastal telefon andis sissetulekut—*Pour l'année budgét. 1927/28 le téléphone a donné un revenu brut de*	1 714*)
Välja minekud telefoni alal aruande aastal olid järgmised—*Dépenses pour le téléphone pendant la même année:*	
a) Telefonitöötajate ekspluatatsiooni alal palk, laste abiraha, arstiabi ja varustus—*Employés du téléphone (section de l'exploitation salaire, secours aux enfants, secours médical et secours pour équipement)*	604,9
b) Sama kulu tehnilisel alal—*Dépenses analogues pour la section technique*	225,9
c) Telefoni agentuuride juhatajate tasu—*Rémunération des gérants des agences téléphoniques*	12
d) Telefoni korrashoid—*Entretien des téléphones*	364,8
e) Telefoni arendamine—*Construction des téléphones*	456,8
f) Rahvusvahelised maksud—*Paiements internationaux*	1,6
i) Üldkulude (kantselei, majapidamine jne.) telefoni osa—*Dépenses générales pour les téléphones (frais de bureaux, frais d'économie, etc.)*	132,1
Kokku — *Total*	1 798,1
Toodud andmetest selgub, et telefon andis eelarve aastal puudujääki — *Par conséquent le télephone a donné en l'année budgétaire 1927/28 un déficitde*	84,1
Arvese võttes aga telefoni arendamise (juurehitamise) kulu *Kr.* 456 800, mis telefoni sissetulekuga kaetud, selgub et telefon eelarve aastal töötas siiski ülejäägiga—*Mais considérant les dépenses de cour. 456 800 pour le développement du téléphone (nouvelles constructions) couvertes par le revenu des téléphones, il faut estimer que le téléphone a donné pendant l'année budgétaire un excédent de*	372,7

VI. ÜLEVAADE POSTI-TELEGRAAFI-TELEFONI ABIASUTUSTE TEGEVUSEST.

APERÇU DE L'ACTIVITÉ DES ÉTABLISSEMENTS AUXILIAIRES DE POSTE, TÉLÉGRAPHE ET TÉLÉPHONE.

Postiagentuuride kaudu vahetatud liht postisaadetiste arv võrreldes eelmise aastaga on vähenenud, mis seletatav selle asjaoluga, et paljude kirjatalude postisaadetised sihitakse nüüd ringtraktide abil otse kirjataludesse ilma postiagentuuri vahetalituseta. Registreeritud saadetiste arv on abiasutustes võrreldes eelmise aastaga suurenenud.

Posti-telegraafi-telefoni agentuuride kaudu 1927/28 a. postileantud postisaadetiste arv ning vastuvõetud telegrammide arv.
Nombre des envois postaux et des télégrammes déposés dans les agences postales, télégraphiques et téléphoniques pendant l'année budgétaire 1927/28.

43.

Maad *Districts*	P. t. t. agentuuride arv *Nombre des agences*	Lihtpostisaadetised *Envois ordinaires*	Tähtsaadetised *Envois recommandés*	Juuremaksu saadetised *Envois non affranchis ou insuffisamment affranch.*	Pakid *Colis postaux*	Rahakaardid *Mandats de poste*	Väärtkirjad *Lettres avec valeur déclarée*	Ajalehtede tellimised *Nombre des abonnements aux journaux*	Telegrammid *Télégrammes*
Harju	75	340 018	10 340	1 962	498	9 166	348	4 599	30
Järva	38	203 760	7 912	889	211	6 040	924	3 258	162
Lääne	53	209 496	7 802	1 087	252	8 778	2 934	5 152	513
Petseri	14	48 735	3 210	638	108	1 362	—	695	114
Pärnu	64	237 295	11 114	1 879	660	7 984	2 166	6 611	642
Saare	27	90 828	3 390	1 590	315	2 096	1 541	1 900	48
Tartu	67	508 002	28 647	4 113	468	10 407	2 886	4 668	78
Valga	25	200 142	13 147	603	414	3 970	—	1 662	702
Viljandi	48	175 476	9 720	594	360	6 522	1 308	4 074	84
Viru	51	306 372	13 234	2 901	421	10 155	2 509	5 556	210
Võru	53	173 040	9 354	1 554	360	6 172	336	2 352	30
Kokku—*Total* .	**515**	**2 493 164**	**117 870**	**17 810**	**4 057**	**72 652**	**14 952**	**40 527**	**2 643**
Saadetiste üldarvust % — *Pourcent du total général* . . .		6,7 %	10 %	6,6 %	2,4 %	14,5 %	16,9 %	24,1 %	1,09 %

*) Tulud on Riigikassa eelarve täitmise aruandest veidi suuremad, kuna seal arvestamata kassadesse jäänud summad.

Posti-telegraafi-telefoni agentuuride kaudu väljastatud postisaadetised ja telegrammid ning peetud kõned.
Nombre des envois postaux et des télégrammes délivrés par les agences de poste de télégraphe et de téléphone, et le nombre des conversations effectuées.

44. Maad *Districts*	P. t. t. agentuuride arv *Nombre des agences*	Ajalehed *Journaux*	Lihtsaadetised *Envois ordinaires*	Tähtsaadetised *Envois recommandés*	Juuremaksu saadetised *Envois non affranchis ou insuffisamment affranchis*	Pakid *Colis postaux*	Väärtkirjad *Lettres avec valeur déclarée*	Telegrammid *Télégrammes*	Telefoni kõned-*Conversat. téléphon.* Kohalikud *Locales*	Tulnud kaugekõned--*Conversat. à grande distance d'arrivée*	Läinud kaugekõned—*Conversat. à grande distance de départ.*
Harju	78	974 829	497 580	12 468	2 544	1 302	8 322	552	23 997	35 345	43 840
Järva	38	677 862	293 202	8 534	1 965	619	3 562	60	12 795	17 748	25 100
Lääne	53	609 454	324 014	9 278	1 746	1 074	5 484	1 036	8 208	17 268	21 924
Petseri	14	75 049	81 735	3 072	1 782	420	2 478	918	3 968	2 882	3 263
Pärnu	64	857 615	361 236	10 648	2 280	984	5 344	1 266	21 752	25 862	30 638
Saare	27	395 302	156 314	4 811	1 330	873	2 932	24	11 581	4 062	6 182
Tartu	68	1 008 894	527 635	13 785	3 588	1 170	8 547	402	19 160	29 232	40 952
Valga	26	364 974	201 498	6 451	818	876	2 280	1 146	8 972	14 514	22 126
Viljandi	49	882 196	308 148	9 156	1 740	714	4 974	930	8 544	10 944	11 946
Viru	52	938 838	474 599	13 007	3 709	1 050	6 191	810	22 832	29 435	36 583
Võru	53	627 140	296 886	8 508	2 244	546	3 330	234	10 626	9 072	15 144
Kokku—*Total*	522	7 412 184	3 522 847	99 718	23 746	9 628	53 444	7 378	152 435	196 364	257 698
				3 646 311							
Saadetiste üldarvust % — *Pourcent du total général*		42,1%		9 %		5,7 %	6,06 %	1,8 %	1,2 %	10,4 %	13,6 %

VII. POSTI- TELEGRAAFI- TELEFONI AMETKONNA TULUD JA KULUD.

RECETTES ET DÉPENSES DES POSTES DES TÉLÉGRAPHES ET DES TÉLÉPHONES.

1. Tulud. *Recettes.* Posti-telegraafi-telefoni ametkonna 1927/28 a. tulud, võrreldes 1926/27 a. tuludega, on suurenenud üldiselt 7,7% võrra, mis tingitud on maaposti olude paranemisest ja telefoni võrgu arenemisest. Tulud postist ja telefonist näitavad peaaegu võrdset tõusu (8,3% ja 8,4%), kuna telegraafi alal on tulude vähenemine 1% võrra, mille põhjuseks on telegraafi asemel suuremal määral telefoni tarvitamine.

Kulud eelmise aastaga võrreldes on suurenenud 9,9% võrra, milline juurekasv langeb tegevuse üldise laienemise ja maaposti olude paranemise arvele.

Postiametkonna tulude ja kulude üldist läbikäiku näitab siin järgnev tabel, millest näha, et ametkond aruande aastal jooksul on riigile annud puhast tulu *kr* 816 770.

Postiametkonna tulud ja kulud *(kr)—Recettes et dépenses des postes, des télégraphes et des téléphones (en kr).*

45.	Tulud *)—*Recettes*					Kulud—*Dépenses*			Ülejääk *Solde*
	Post *Poste*	Telegraaf *Télégraphe*	Telefon *Téléphone*	Muud tulud *Autres recettes*	Kokku *Totaux*	Korralised *Ordinaires*	Erakorralised *Extraordinaires*	Kokku *Total*	
1926/27 a.	2 271 770	450 803	1 580 696	19 485	4 322 754	3 105 773	386 618	3 492 391	830 363
1927/28 a	2 460 972	445 990	1 714 352	34 377	4 655 691	3 838 921	—	3 838 921	816 770
Võrreldes 1926/27 a.	+ 189 202	— 4 813	+ 133 656	+ 14 892	+ 332 937	+ 733 148	— 386 618	+ 346 530	—
	+ 8,3%	— 1,0%	+ 8,4%	+ 76,4%	+ 7,7%	+ 23,6%	—	+ 9,9%	—

Järgnevas diagrammis on näidatud postiametkonna tulude läbikäik aruande aasta üksikute kuude järgi, millest selgub, et posti tulud näitavad tõusu jõulu- ja kevadepühade eel, s.o. detsembri ja märtsi kuudel, telefoni sissetulekute tõus on aga juuni ja juuli ning detsembri ja jaanuari kuudel, mis seletatav telefoni põhimaksude tasumise tähtaegadega. Telegraafi ja muud tulud on enam-vähem stabiilsed kogu aasta jooksul.

*) Tulud on Riigikassa eelarve täitmise aruandest veidi suuremad, kuna seal arvestamata kassadesse jäänud summad.

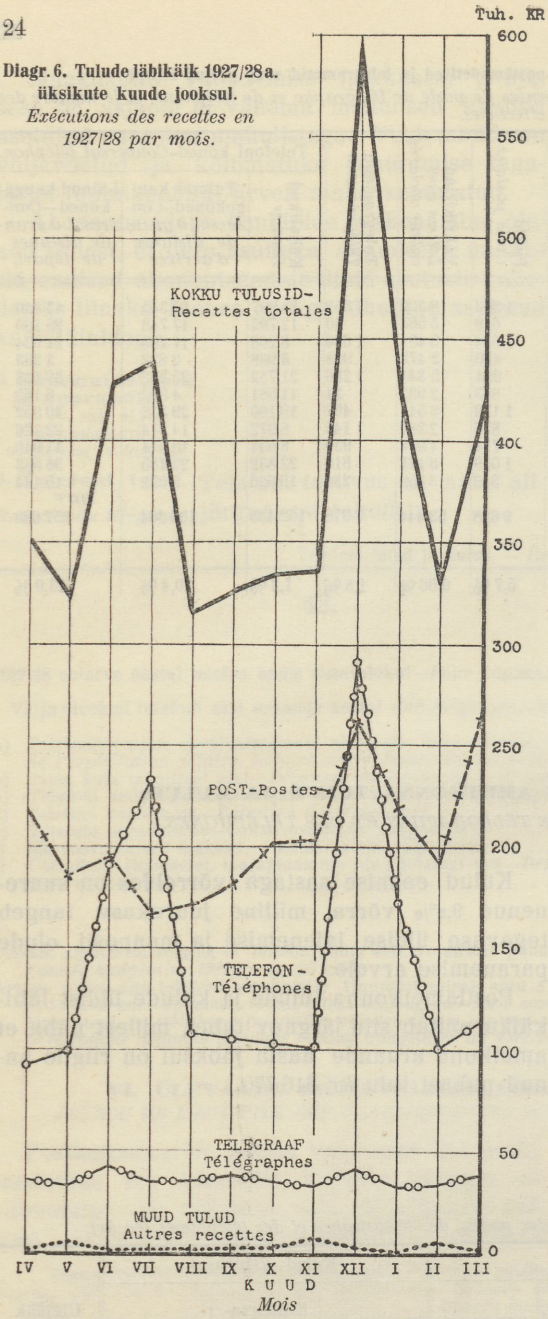

Diagr. 6. Tulude läbikäik 1927/28 a. üksikute kuude jooksul.
Exécutions des recettes en 1927/28 par mois.

2. Kulude läbikäik ja eelarve.
Dépenses budgétaires.

Tabel 46 näitab posti ametkonna kulude läbi käiku üksikute kululiikide järgi, aruande aasta jooksul võrreldes eelarvega. 1927/28 a. eelarve summa hulka on arvatud eelmisest aastast ülekantud eelarve krediidi ülejääke *kr* 138 741. 1927/28 a. eelarve krediidi ülejääkidest on 1928/29 a. peale üle kantud *kr* 24 915.

3. Tagajärg rahalise vahekorra õiendamisel välismaadega.
Résultats des accomptes avec les pays étrangers.

Välisriikide postivalitsustega arvete õiendamisel posti, telegraafi telefoni ja muude maksude ning transfertsummade alal on operatsioone välisvaluutas olnud eesti raha peale ümberarvatult sissetulekuna *kr* 1 064 424,67 ja väljaminekuna *kr* 498 709,03. Selle järgi on välisvaluutat Eesti kasuks saadud *kr* 565 715,64 väärtuses. Peale eelnimetatud arvete õiendamise on aga postiametkond välismailt ostnud tehnilisi materjale välisvaluuta eest eesti raha peale ümberarvatult *kr* 91 145,68 eest, nii et postiametkond 1927/28 aastal riigile on annud välisvaluutat *kr* 474 569,96 väärtuses.

VIII. POSTI- TELEGRAAFI- TELEFONI AMETKONNA PERSONAAL.

PERSONNEL DES POSTES, DES TÉLÉGRAPHES ET DES TÉLÉPHONES.

1. Arv, jagunemine, liikumine.
Nombre, classification et mouvement.

Personaali arvu, jagunemise ja liikumise kohta annavad võrdleva ülevaate järgnevad tabelid ja diagramm.

Riigi raudteede ja posti-telegraafi-telefoni teenijate ja tööliste preemia ja lisatasu seaduse põhjal („R. T." nr. 109/110 — 1925 a.) on aruande aasta jooksul asutuste koosseisudes 156 töö-

Kulude läbikäik ja eelarve *(kr)—Dépenses budgétaires (en kr).*

46.
Korralised kulud—*Dépenses ordinaires.*

		1927/28 a. eelarve *Budget*	1927/28 a. kulud *Dépenses*	Ülejääk *Solde*
1	Teenistustasu—*Appointements*	1 725 884	1 716 110	9 774
2	Ametsõidud—*Voyages de service*	19 184	19 059	125
3	Ametnikkude ja teenijate toetus—*Subsides aux employés*	188 906	184 874	4 032
5	Ametnikkude ja teenijate varustus—*Equipement des employés*	37 350	37 302	48
7	Juriidiline abi ja kohtukulud—*Conseil juridique et frais de justice*	1 810	1 809	1
8	Kantseleikulud—*Frais de bureaux*	62 150	62 047	103
9	Majapidamine—*Frais d'économie*	165 154	148 917	16 237
11	Veokulud—*Frais de transport*	459 720	458 928	792
12	Vallasvara—*Biens meubles*	88 964	88 668	296
14	Hoonete remont—*Réparations de bâtiments*	48 825	48 574	251
23	Väärtmärkide valmistamine—*Impression des timbres d'affranchissement*	10 000	10 000	—
34	Hariduslikud kulud—*Frais d'instruction*	710	710	—
40	Kodifikatsioon ja kirjastamine—*Codification et éditions*	7 500	7 500	—
72	Telegraafi ja telefoni korrashoid ja arendamine—*Maintien et développement du télégraphe et du téléphone*	960 446	940 285	20 161
84	Rahvusvahelised maksud—*Payements internationaux*	115 881	108 204	7 677
90	Segakulud—*Frais divers*	8 250	5 934	2 316
	Kokku—*Totaux*	3 900 734	3838 921	61 813

jõudu kokku hoitud, mille arvel on vastavast krediidist 69 002 krooni lisatasu välja makstud, mis kokkuhoitud koosseisude palgasummast välja teeb 50%. Lisatasu maksmine on postiametkonnas tööviljakust tunduvalt aidanud tõsta.

47.

	1927 a. lõpul *A la fin de 1927*		1926 a. lõpul *A la fin de 1926*	
	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*
I. Postiametkonna tegelik personaal (ühes peavalitsusega)—*Personnel effectif des postes, des télégraphes et des téléphones (y compris la Direction Générale)*				
1. Määralised — *Selon les états:*				
a) Ametnikud — *Employés:*				
Administr. ja ekspluat. alal—*En ce qui concerne l'administration et l'exploitation*	531	425	547	417
Tehnika alal—*En ce qui concerne le service technique*	128	—	125	—
a) Kokku — *Total*	**659**	**425**	**672**	**417**
	1 084		**1 089**	
b) Lihtteenijad—*Employés de catégories inférieures:*				
Ekspluatatsiooni alal—*En ce qui concerne l'exploitation*	402	38	431	36
Tehnika alal—*En ce qui concerne le service technique*	117	—	134	—
b) Kokku — *Total*	**519**	**38**	**565**	**36**
	557		**601**	
Kokku määralisi — *Totaux selon les états*	**1 178**	**463**	**1 237**	**453**
	1 641		**1 690**	
2. Ülemääralised — *Surnuméraires.*				
c) Ametiõpilased ja kandidaadid—*Elèves et candidats:*				
Posti-telegr.-telefoni alal—*En ce qui concerne les services de poste, de télégraphe et de téléphone*	20	39	20	41
Telegraafi-telefoni tehnika alal—*En ce qui concerne le service technique des télégraphes et des téléphones*	10	—	9	—
c) Kokku—*Total*	**30**	**39**	**29**	**41**
	69		**70**	
d) Mitmesugused alalised tööjõud: autojuhid, kutsarid, postide pealelaadijad, plombeerijad, aidamehed, koristajad jne—*Différents agents permanents: chauffeurs, cochers, chargeurs de poste, agents pour appliquer des plombs, surveillants des hangars, agents pour arranger etc.*	36	12	37	28
	48		**65**	
Kokku ülemääralisi—*Total des surnuméraires*	**66**	**51**	**66**	**69**
	117		**135**	
II. Abiasutuste tegelik personaal—*Personnel effectif des établissements auxiliaires*				
1. Posti peavalitsuse elektro-tehnika Kesktöökojas—*Dans l'atelier électrotechnique de la Direction Générale des Postes et des Télégraphes.*				
a) Ametnikud—*Employés:*				
Administr. ja eksploat. alal—*En ce qui concerne l'administration et l'exploitation*	1	1	1	2
Tehnika alal—*En ce qui concerne le service technique*	3	—	4	—
b) Töölised—*Ouvriers*	31	2	26	1
Kokku — *Total*	**35**	**3**	**31**	**3**
	38		**34**	
III. Agentuurides — *Dans les agences.*				
a) Postiagentuuride juhatajad—*Gérants des agences postales*	416	—	438	—
b) Posti-telefoni agentuuride juhatajad—*Gérants des agences postales et téléphoniques*	49	—	25	—
c) Posti-telegr.-telefoni agentuuride juhat.—*Gérants des agences postales, télégraph. et téléph.*	50	—	11	—
d) Telefoni agentuuride juhatajad—*Gérants des agences téléphoniques*	7	—	11	—
Kokku — *Total*	522	—	485	—

2. Haridus. *Instruction.* Määraliste ametnikkude hariduse kohta 1923—1927 a. eest annab ülevaate järgnev tabel. Kõrgema hariduse alla on võetud ülikooli-haridus ja kõrgem tehniline haridus. Kõrgema alghariduse osaliste lahtrisse on paigutatud ametnikud, kes on lõpetanud täiskursuse 1) veneaegses linnakoolis, 2) õpetajate seminaaris, 3) Lutheri kihelkonnakoolis, 4) 2-klassilises ministeeriumi koolis, 5) 2-klassilises õigeusu kihelkonnakoolis ehk 6) 2-klassilises valitsuse algkoolis. Koduse ehk alghariduse all tuleb mõista kõiki alghariduse astmeid, mis on madalamad algkooli 6 aastases kursusest.

Diagr. 7. Määraliste (ametnikkude ja vabapalgaliste) **arvu liikumine 1924–1927 a.**
Mouvement du nombre des fonctionnaires et des employés (y compris ceux de catégories inférieures) 1924—1927.

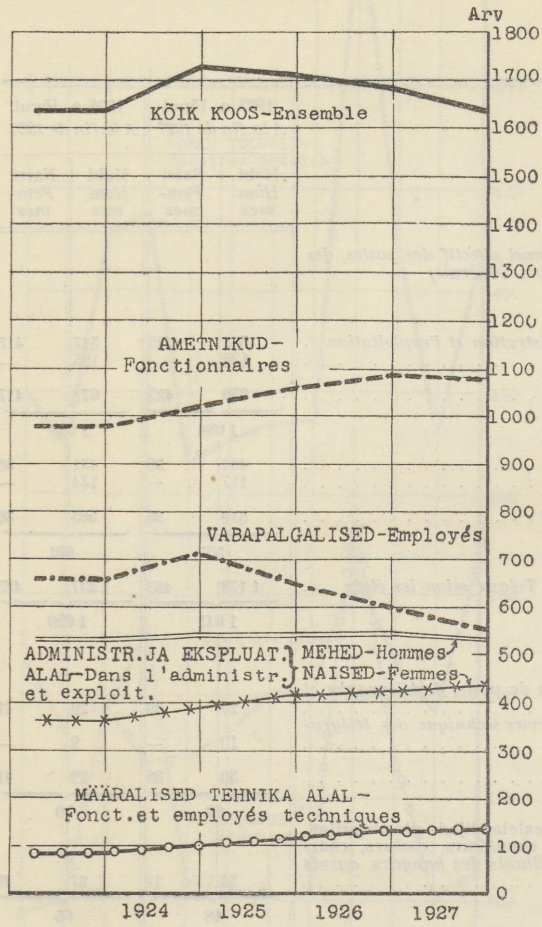

Ametkonna poolt on Tallinnas, alates 1923 a., korraldatud prantsuse- ja ingliskeele kursused neile ametnikele, kes selleks soovi on avaldanud. Osavõtt kursustest oli aruandeaastal: 1) prantsuskeele alal 10 ja ingliskeele alal 20. Seni on kursused läbi kuulanud ja vastavad eksamid sooritanud 12 inimest.

Tuleb veel tähendada, et aruande aastal on paljud algharidusega meesametnikud oma haridust täiendanud ning kõrgema algkooli kursuse ulatuses eksamid sooritanud. Ka keskkooli haridusega meesametnikkude arv on läinud aastaga võrreldes 1% võrra tõusnud.

3. Ametpuhkused. *Congés.*

Puhkuste teostamise jaoks on postiametkonna suuremate asutuste normaal-kooseisudesse 8,3% lisatööjõudu juure arvatud. Selle lisatööjõuga peavad need asutused oma kui ka ümbruskonna väikeste asutuste teenijaskonnale puhkusi võimaldama. Asutus, kus on vähemalt 4 tööjõudu, peab omal jõul, asendajat komandeerimata, puhkusi teostama.

Puhkuste teostamine sünnib peaasjalikult suvekuudel—1 maist–1 oktoobrini—väljaarvatud tehniline personaal ja suvituskohtade asutiste teenijad, kes oma puhkused talvekuudel kätte saavad.

Nagu ametpuhkuste võrdlevast tabelist näha, muutub puhkuste teostamine aasta-aastalt normaalsemaks. Aruande-aastal said oma puhkuse täielikult kätte 85,8% meesteenijaist ning 95,4% naisteenijaist. Ülejäänud said oma puhkuse kas osaliselt kätte ehk ei kasutanud seda üldse.

Määraliste ametnikkude jaotus hariduse järgi % 1923—1927 a.
Répartition des employés d'après leur instruction en % de 1923 à 1927.

48.	Ametnikkude arv *Nombre des employés*			Kõrgema haridusega *Instruction supérieure*			Keskkooli haridusega *Instruction moyenne*			Kõrgema algkooli haridus. *Instruction primaire supérieure*			Koduse ehk algharidusega—*Instruction privée ou primaire inférieure*		
	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*	Kokku *Total*	Meeste % *Hommes*	Naiste % *Femmes*	Üldine % *Général*	M. %	N. %	Üldine %	M. %	N. %	Ü. %	M. %	N. %	Üldine %
1923 . .	1 235	407	1 642	1,1	—	0,7	3,4	30,6	13,5	80,0	68,3	75,6	15,5	1,1	10,2
1924 . .	1 300	427	1 727	1,9	—	1,2	3,9	30,9	14,1	78,5	67,6	74,4	15,7	1,5	10,3
1925 . .	1 259	447	1 706	2,3	0,2	1,5	5,0	30,6	14,9	77,7	67,4	73,6	15,0	2,0	10,0
1926 . .	1 237	453	1 690	2,4	0,5	1,7	8,0	33,8	17,8	75,5	62,1	70,4	14,1	3,6	10,1
1927 . .	1 178	463	1 641	2,3	0,5	1,6	9,0	33,9	18,7	82,8	59,7	73,8	5,9	5,9	5,9

Ametpuhkuste võrdlev tabel 1924—1927 a.—*Congés pendant la période de 1924 à 1927.*

49.	Määraliste ja ülemääraliste ametnikkude ja teenijate üldarv *Nombre total des employés*			Puhkepäevade üldarv *Nombre total des jours de congé*			Puhkepäevi ühe inimese kohta *Jours de congé par personne*		
	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*	Kokku *Total*	Meeste kohta *H.*	Naiste kohta *F.*	Kokku *Total*	Mehe kohta *H.*	Naise kohta *F.*	Ühe inimese kohta *par person.*
1924	1 300	427	1 727	25 238	10 358	35 596	19,4	24,2	20,6
1925	1 259	447	1 706	31 709	12 138	43 847	24,4	27,1	25,7
1926	1 237	453	1 690	32 195	12 388	44 583	26,0	27,3	26,4
1927	1 196	464	1 660[1])	31 230	13 156	44 386	26,1	28,3	26,7

[1]) Selles arvus on ainult need teenijad, kes olid õigustatud puhkust saama. Peale nende oli aruande aastal 48 mees- ja 50 naisteenijat, kellel puhkuse saamiseks õigust ei olnud (need, kes esimest aastat teenisid). Eelmiste aastate teenijate arvus on ka viimati nimetatud teenijad sees.

Määraliste ja ülemääraliste ametnikkude ja teenijate ametpuhkused 1927/28 eelarve aastal.
Congés des employés selon les états et des surnuméraires en 1927/28.

50.

	Mehed *Hommes*	Naised *Femmes*	Kokku päevi *Au total des jours*
Ametnikkude ja teenijate üldarv, kes olid õigustatud puhkust saama *Nombre des employés et agents ayant droit à un congé*	1 196	464	—
Puhkust said: 30 päeva *Ont eu un congé de: 30 jours* . . .	966	413	41 370
de 15—29 „ incl. .	55	20	1 486
de 14 „ „ .	60	30	1 260
alla—*moins de* 14 „ „ .	24	—	270
Kokku—*Total*	1 105	463	44 386
Puhkus jäi saamata kas täiesti ehk osaliselt—*N'ont pas pu profiter du congé*	170	21	3 321

4. Tervislik olukord. *Conditions sanitaires.*

Ametkonna teenijate tervisliku olukorra eest hoolitsemine põhjeneb Vabariigi Valitsuse poolt 1920 a. 6 veebruaril vastuvõetud ajutistel kodukorra määrustel, mis on antud valitsuseasutustes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta („R. T." Nr. 26/27—1920 a.)

Riiklist arstiabi kohtadel teostavad lepingus olevad arstid, hambaarstid, apteegid jne., ametkonna usaldusarstide lähema kontrolli all.

Aruande aastal oli ametkonnal
Nombre du personnel médical de l'Administration des postes.

Usaldusarste—*Médecins de confiance*	11
Lepinguarste—*Médecins qui avaient passé un contract avec l'Admin. des postes*	357
Hambaarste—*Dentistes*	76
Ämmaemandaid—*Sages-femmes*	36
Masseerijaid—*Masseurs*	6
Apteeke—*Pharmacies*	56

Teenijaskonna tervislik seisukord oli aruande aastal pea samasugune kui 1926 a.

Diag. 8. Ametnikkude ja vabapalgaliste haiguspäevade arv kuude järgi 1927/28 a.
Mouvement du nombre des jours de maladies parmi le personnel d'après les mois en 1927/28.

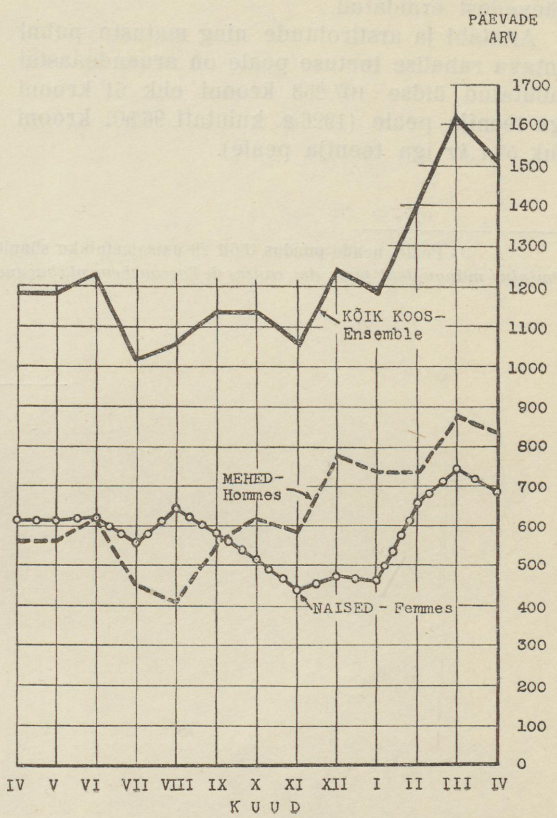

Määraliste ja ülemääraliste ametnikkude ja lihtteenijate haiguspäevade võrdlev tabel 1923—1927 a.
Tableau des jours d'absence pour cause de maladies pendant la période de 1923 à 1927.

51.

	Ametnikkude ja teenijate üldarv *Nombre total des employés*			Haiguspäevade üldarv *Nombre total des jours de maladie*			Haiguspäevade arv ühe isiku kohta *Nombre des jours de maladie par employé*		
	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*	Kokku *Total*	Meeste kohta *H.*	Naiste kohta *F.*	Kõigi kohta *Total*	Mehe kohta *H.*	Naise kohta *F.*	Üldine ühe isiku kohta *Par employé*
1923	1 235	407	1 642	5 774	4 674	10 448	4,7	11,2	6,4
1924	1 300	427	1 727	7 266	5 832	13 098	5,6	13,6	7,6
1925	1 259	447	1 706	6 328	5 404	11 732	5,0	12,1	6,8
1926	1 237	453	1 690	7 849	7 731	15 580	6,3	17,0	9,2
1927	1 244	514	1 758	7 791	6 990 [1])	14 781	6,2	13,6	8,4

[1]) Peale näidatud 6990 haigusepäeva tuli 1927 a. naisametnikkude peale veel 1291 haiguse päeva sünnituse puhul, mis annab iga naisametniku peale 2,5 haiguse päeva juure. Eelmistel aastatel on sünnituse puhul töölt puudunud päevad juba üldhaiguse päevade arvus.

Võrdlevast tabelist näeme, et iga naisametniku kohta tuleb ainult 13,6 haiguse päeva 17 haiguse päeva vastu 1926 a., kuid selles arvus puuduvad sünnituse puhul töölt äraoldud päevad, mis iga naisametniku kohta annab 2,5 haiguse päeva juure, s. o. meie saame iga naisametniku kohta 16,1 haiguse päeva. Eelmistel aastatel ei olnud need päevad üldhaiguste päevadest eraldatud.

Arstiabi ja arstirohtude ning matuste puhul antava rahalise toetuse peale on aruandeaastal kulutatud üldse 107 253 krooni ehk 61 krooni iga teenija peale. (1926 a. kulutati 96 501 krooni ehk 57,1 *kr* iga teenija peale).

Määraliste ja ülemääraliste haigete ametnikkude ja -teenijate arv haiguse kestvuse järgi 1927/28 a.

Tableau des employés malades en 1927/28 d'après la durée de maladies.

52.	Mehi *Hommes*	Naisi *Femmes*	Kokku *Total*
Ametnikkude ja teenijate üldarv—*Nombre total des employés et agents*	1244	514	1758
Haigeid oli haiguse kestvuse järgi: *D'après la durée des malad. étaient absents:*			
Üle 6 kuu—*Plus de 6 mois*	1	1	2
6—3 kuuni—*de 6 à 3 mois*	12	18	30
3—1 „ —*de 3 à 1 mois*	37	32	69
1 kuust 1 nädalani—*de 1 mois à 1 semaine*	193	162	355
Alla 1 nädala—*Moins d'une semaine* . . .	291	379	670
Kokku haigeid—*Total des maladies* . .	534	592 [1])	1126

[1]) Peale nende puudus töölt 20 naisametnikku sünnituse puhul, igaüks läbistikku 64,5 päeva. — *En outre 20 employés féminins manquaient pour des causes de l'accouchement, chacune environ 64,5 jours.*